

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารและการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุ” นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาบทบาทของกลุ่มบุคคลต่างๆในการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด 2.ศึกษาประเด็นในการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด และ 3.ศึกษารูปแบบการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ทำงานในพื้นที่ทุ่งครุ ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน ผู้บริหารสถานศึกษา และประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ทุ่งครุ รวมทั้งสิ้น 20 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเลือกแบบเป็นเครือข่าย (Network Sampling) และผู้ให้ข้อมูลจะมีลักษณะเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) โดยทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 กันยายน 2544 ถึง วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2545 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ซึ่งจะเป็นการตั้งคำถามที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลตอบและแสดงความคิดเห็น รวมทั้งได้มีการขออนุญาตใช้เทปบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์

จากข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมได้ และผ่านการวิเคราะห์แล้วสามารถสรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับต่อไปนี้

- 1.ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ทุ่งครุ
- 2.ผลการวิจัย ซึ่งแบ่งตามปัญหาคำวิจัย
 - 2.1 กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในการประสานความร่วมมือให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด
 - 2.2 ประเด็นการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด
 - 2.3 รูปแบบการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

ดังมีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ทุ่งครุ

พื้นที่ทุ่งครุมีทั้งสิ้น 22.38 ตารางกิโลเมตร เป็นพื้นที่ชานเมือง (ด้านทิศตะวันออกและทิศใต้ติดกับเขตจังหวัดสมุทรปราการ) ความเจริญจะปรากฏเฉพาะริมฝั่งตามแนวถนนประชาอุทิศ ตั้งแต่ซอย 69 จนถึง สุดเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนพื้นที่ที่เหลือยังคงเป็นสภาพบ้านเรือน ชุมชน หมู่บ้านจัดสรร บ่อเลี้ยงปลา กุ้งกุลาดำ และสวนส้ม ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนในแถบนี้ ในพื้นที่ทุ่งครุมีถนน 2 สาย คือ 1.ถนนประชาอุทิศ และ 2.ถนนสายครุใน

สถานที่ราชการสำคัญที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ทุ่งครุ ได้แก่ สำนักงานเขตทุ่งครุ สถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 และโรงเรียนในพื้นที่ทุ่งครุมีทั้งสิ้น 6 แห่ง คือ 1. โรงเรียนวัดทุ่งครุ 2. โรงเรียนราษฎร์บูรณะ 3.โรงเรียนอิสลามวิทยาลัย 4.โรงเรียนบูรณะศึกษา 5.โรงเรียนสารสาสนวิทยา 6. โรงเรียนอนุบาลบัณฑิตยวิทยา

ประชากรบริเวณนี้แบ่งผู้นับถือศาสนาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นับถือศาสนาพุทธ และกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลาม จำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร์ 50,000 คนเศษ และประชากรแฝงประมาณ 20,000 คนเศษ ซึ่งแบ่งเป็น 2 พวกใหญ่ๆคือคนดั้งเดิม และคนจากถิ่นอื่นย้ายมาพักอาศัย พื้นที่ทุ่งครุมีชุมชนทั้งสิ้น 8 แห่ง และหมู่บ้านจัดสรร 25 แห่ง

ข้อมูลด้านยาเสพติดก่อนการก่อตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติด

ก่อนการก่อตั้งตัวเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติดเป็นช่วงก่อนปี 2541 มีการจับกุมคดีที่เกี่ยวข้องกับยาบ้าได้มากที่สุดถึง 89 ราย รองลงมาคือคดียาเสพติดประเภทสารระเหย กัญชา เฮโรอีน และพืชกระท่อมตามลำดับ

ข้อมูลด้านยาเสพติดหลังการก่อตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติด

การก่อตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติดเริ่มขึ้นในปี 2541 หลังจากที่พบว่าในพื้นที่ทุ่งครุ ได้มีการระบาดเข้ามาของยาเสพติดทุกประเภท เมื่อมีการก่อตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติดแล้วสถานการณ์ทางด้านยาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุกลับไม่ได้ลดลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งยาเสพติดประเภทยาน้ำมัน มีแนวโน้มที่จับกุมได้สูงขึ้นทุกปีเริ่มจาก 145 ราย ในปี 2541 จนเพิ่มขึ้นถึง 280 ราย ในปี 2544

ข้อมูลด้านการรวมตัวเป็นประชาคมปลอดภัยยาเสพติด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่า การรวมตัวกันจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยยาเสพติดของพื้นที่ทุ่งครุสามารถแบ่งได้เป็น 4 ช่วงด้วยกัน คือ

1. ช่วงตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด
2. ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
3. ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยยาเสพติด
4. ช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

1. ช่วงตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งเป็นช่วงตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมาที่รัฐบาลได้ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดจึงได้มีการออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับที่ 141/2541 ขึ้นมาทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ทุ่งครุ ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ เกิดความตื่นตัวและเกิดความตระหนักว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ใกล้ตัวที่ไม่สามารถมีใครคนใดคนหนึ่งจะแก้ไขได้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจกันจากผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

2. ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นช่วงหลังจากที่ผู้บริหารของทั้งสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ และสำนักงานเขตทุ่งครุได้มีการพูดคุยกันเพื่อหาแนวทางในการทำงานร่วมกันแล้ว จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการของแต่ละฝ่ายขึ้น รวมทั้งได้มีการชักชวนให้หน่วยงานในพื้นที่ทุ่งครุซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องการป้องกันปัญหายาเสพติด ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 เข้ามาเป็นแนวร่วมในการทำงาน และได้มีการเข้าไปขอความร่วมมือกับประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน และผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ นอกจากนี้แล้วในช่วงนี้ยังได้มีการดำเนินการสำรวจสภาพพื้นที่ และสภาพปัญหาในพื้นที่ว่ามีความรุนแรงเพียงใด เพื่อประเมินสถานการณ์และหาวิธีการที่เหมาะสม ก่อนที่จะได้มีการคัดเลือกชุมชนที่มีศักยภาพที่เข้มแข็งส่งเข้าประกวดโครงการหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดภัยยาเสพติด

3. ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยยาเสพติด เป็นช่วงที่กลุ่มคนในพื้นที่ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน ผู้บริหารสถานศึกษา และประชาชนในชุมชน

หรือหมู่บ้านต่างๆในพื้นที่ทุ่งครุ มีการรวมตัวกันริเริ่มคิดโครงการและกิจกรรม รวมถึงได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุ จนถึงการดำเนินการตามที่ได้คิดร่วมกัน จนสามารถส่งชุมชนและหมู่บ้านในพื้นที่ทุ่งครุ ซึ่งได้แก่ ชุมชนดารีซัน, หมู่บ้านสินบตี 2, หมู่บ้านสินทิวสวนธน 2 และ หมู่บ้านสินทิวสวนธน 3 เข้าประกวดโครงการหมู่บ้าน/ชุมชนเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด และประสบความสำเร็จได้รับธงหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด

4. ช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นช่วงที่รับผลความสำเร็จจากการดำเนินการที่ได้ดำเนินไปแล้ว และเป็นช่วงของการขยายผลให้การดำเนินการส่งชุมชน/หมู่บ้านเข้าประกวดโครงการหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติดให้ครอบคลุมทั่วทุกชุมชน/หมู่บ้านในพื้นที่ทุ่งครุ รวมถึงยังร่วมกันดูแลให้ชุมชน/หมู่บ้านที่ได้รับธงเฉลิมพระเกียรติแล้วยังคงเป็นชุมชน/หมู่บ้านเข้มแข็งและปลอดยาเสพติดอยู่

2. ผลการวิจัย

2.1 กลุ่มบุคคลที่เข้ามามีบทบาทในการประสานความร่วมมือให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

กลุ่มบุคคลที่เข้ามามีบทบาทในการประสานความร่วมมือให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดแบ่งตามช่วงต่างๆได้ดังนี้

1. ช่วงตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด

บุคคลที่เข้ามาบทบาทมีเพียงกลุ่มแกนหลักเพียงกลุ่มเดียว ซึ่งประกอบไปด้วย 1.พ.ต.ท. ทรงภูมิ ประภานนท์ ดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับฯ ทำหน้าที่หัวหน้าสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ และ 2.นายวิบูลย์ นพคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตทุ่งครุ

ในช่วงตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดนี้ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ มีบทบาทเป็นผู้ริเริ่มในการนำเสนอโครงการเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การทำงานของทั้ง 2 ฝ่ายมีบทบาทสนับสนุนกันในการก่อให้เกิดประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดโดยที่ทั้งสองฝ่ายนำนโยบายที่ได้รับมาจากหน่วยงานบังคับบัญชาของตน ซึ่งมีนโยบายในทิศทางเดียวกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมาหารือกันเพื่อนำศักยภาพของแต่ละฝ่ายมาใช้ร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีบุคคลที่เข้ามามีบทบาทในการทำงาน 4 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มแกนหลัก ได้แก่ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และ นายวิบูลย์ นพคุณ 2. กลุ่มทีมงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ 3. กลุ่มพันธมิตรหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 และ 4. กลุ่มพันธมิตรรอง ได้แก่ ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน และผู้บริหารสถานศึกษา

แต่ละฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. กลุ่มแกนหลัก

พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ มีบทบาทเป็นผู้กำหนดแผนงานและทีมงาน

2. กลุ่มทีมงาน

เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ มีบทบาทเป็นผู้ดูแลและหาข้อมูลในพื้นที่ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ มีบทบาทเป็นผู้เข้าไปดูแลชุมชน หาข้อมูลในพื้นที่ และประสานข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3. กลุ่มพันธมิตรหลัก

เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 มีบทบาทในการดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชน

4.กลุ่มพันธมิตรรอง

ประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน มีบทบาทในการสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการหาข้อมูลภายในโรงเรียน

การทำงานของทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุและเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุมีบทบาทที่ประสานกันในการเข้าไปร่วมกันดูแลชุมชน โดยทางสำนักงานเขตจะเป็นผู้ประสานข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนในพื้นที่ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และร่วมกันสอดส่องดูแลประชาชนในพื้นที่ ส่วนบทบาทของกลุ่มพันธมิตรหลักซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 ได้เข้าไปมีส่วนสนับสนุนการทำงานของกลุ่มแกนหลักและกลุ่มของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตโดยการเป็นผู้เข้าไปร่วมลงพื้นที่และอำนวยความสะดวกในเรื่องของงานอนามัยและงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพประชาชน โดยที่เจ้าหน้าที่จากทั้ง 3 หน่วยงานนี้จะลงพื้นที่และออกพบประชาชนร่วมกัน และในส่วนของกลุ่มพันธมิตรรองซึ่งได้แก่ประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทที่สนับสนุนการทำงานของกลุ่มแกนหลักและเจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ฝ่ายโดยการเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการทำงานของเจ้าหน้าที่ ให้ข้อมูลเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ และช่วยเจ้าหน้าที่เป็นหูเป็นตาสอดส่องคนในพื้นที่หรือเด็กนักเรียนในโรงเรียนของตนเอง

3.ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติด

ประชาคมปลอดภัยาเสพติด หมายถึง การรวมตัวกันของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 ประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน ผู้บริหารสถานศึกษา ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ทุ่งครุที่มีเจตนาพร้อมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับพื้นที่ของตนเอง

ในช่วงของการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติดนี้ เจ้าหน้าที่รัฐเป็นฝ่ายที่ก่อให้เกิดการจัดตั้งเป็นประชาคม เพื่อให้เกิดความสะดวกในการทำงาน เพราะเมื่อเกิดประชาคมขึ้นเจ้าหน้าที่ก็จะมีเครือข่ายในการทำงานและเข้าถึงชุมชนและประชาชนได้ง่าย ในการจัดตั้งเป็นประชาคมนี้แต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย 1.กลุ่มแกนหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 2.กลุ่มพันธมิตร ได้แก่

ประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน และผู้บริหารสถานศึกษา และ 3.กลุ่มประชาชน ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทดังต่อไปนี้

1. กลุ่มแกนหลัก

เจ้าหน้าที่สถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุมีบทบาทเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการจัดตั้งประชาคม และมีบทบาทเป็นที่เล็งของประชาคม นอกจากนี้เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุยังมีบทบาทเป็นแกนหลักในการจัดการประชุมอีกด้วย ในส่วนของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 นั้นเป็นผู้มีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชน

2. กลุ่มพันธมิตร

ในกลุ่มพันธมิตรนั้นประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน มีบทบาทเป็นตัวเอกในการกำหนดการดำเนินงานภายในชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง และผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการหาวิธีการดำเนินการดูแลนักเรียนของตนเองในเรื่องยาเสพติด

3. กลุ่มประชาชน

ในช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยยาเสพติดนับเป็นช่วงแรกที่ประชาชนที่ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านได้มีส่วนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงาน ซึ่งบทบาทที่ประชาชนมีก็คือการเป็นผู้สนับสนุนการทำงานของประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน

การทำงานในช่วงของการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยยาเสพติดนี้ บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องต่างก็มีบทบาทสนับสนุนซึ่งกันและกัน กล่าวคือเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้สนับสนุนในด้านงบประมาณและเป็นที่เล็งคอยให้คำแนะนำในการดำเนินการต่างๆ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 ก็ยังคงให้การสนับสนุนในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพของประชาชน พร้อมทั้งมีการสนับสนุนเจ้าหน้าที่จากศูนย์สาธารณสุขให้มาช่วยดูแลในการปฐมพยาบาลเวลาที่มีการจัดกิจกรรมขึ้น รวมทั้งเจ้าหน้าที่ศูนย์สาธารณสุขจะสนับสนุนในเรื่องของการหาสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวกับยาเสพติดมาเผยแพร่ให้กับประชาชนได้รับทราบ ทางด้านโรงเรียนจะสนับสนุนการทำงานของฝ่ายอื่นๆ โดยการดูแลและหาวิธีป้องกันให้นักเรียนของตนเองห่างไกลจากยาเสพติด และช่วยสนับสนุนด้านแรงงานและพื้นที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆภายในพื้นที่ทุ่งครุ ในส่วนของประชาชนจะทำหน้าที่สนับสนุนเจ้า

หน้าที่ทั้ง 3 ฝ่าย รวมถึงประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน โดยการช่วยเป็นผู้สอดส่องดูแล และแจ้งข้อมูลต่างๆ ให้ได้รับทราบ

4. ช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน หมายถึง ช่วงที่คณะทำงานหาแนวทางร่วมกัน ให้การดำเนินงานที่ได้ทำไว้แล้วดำเนินต่อไปได้ และยังคงรักษาสภาพอันดีงามที่เคยปรากฏไว้ให้คงอยู่

ในช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนนี้มีกลุ่มบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้อง 3 กลุ่มด้วยกัน คือ 1.กลุ่มแกนหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 2.กลุ่มพันธมิตร ได้แก่ ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน และผู้บริหารสถานศึกษา และ 3.กลุ่มประชาชน โดยแต่ละฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องมีบทบาทดังต่อไปนี้

1. กลุ่มแกนหลัก

เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ มีบทบาทในการติดตามและประเมินผลที่ได้จากการทำงาน และมีบทบาทในการเป็นพี่เลี้ยงให้กับประชาคม ในส่วนของเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ มีบทบาทในการประเมินผลการทำงาน บทบาทในการเป็นพี่เลี้ยงให้กับประชาคม และธำรงรักษาสภาพอันดีให้คงอยู่ และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 มีบทบาทเป็นผู้ให้ข้อมูลในการบำบัดรักษายาเสพติด

2. กลุ่มพันธมิตร

ในกลุ่มพันธมิตรนั้นประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านมีบทบาทในการเป็นผู้กำหนดแนวทางการดำเนินงานภายในชุมชน/หมู่บ้าน และบทบาทของการธำรงรักษาสภาพอันดีงามให้คงอยู่ ส่วนของผู้บริหารสถานศึกษานั้นช่วงนี้จะมีความบทบาทในการดูแลและกระตุ้นจิตสำนึกของนักเรียน

3. กลุ่มประชาชน

ประชาชนยังคงมีบทบาทในการสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ และสนับสนุนการทำงาน of ปรธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง

ในช่วงของการอำรงรักษาสภาพอันดีงามนี้ กลุ่มแกนหลักซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ฝ่ายนั้น สนับสนุนการทำงาน of คณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านโดยการเข้าไปเป็นที่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำในการทำงาน และเข้าไปสังเกตปราบปรามไม่ให้มีผู้ที่เข้ามากระทำคามผิดหรือก่อกวนการทำงาน of ปรธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านได้ ในส่วนของพันธมิตรซึ่งได้แก่ ปรธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน ได้มีส่วนสนับสนุนการทำงาน of เจ้าหน้าที่โดยการอำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลเบาะแส และข้อมูลในการประเมินผลการทำงานที่ผ่านมามาทั้งหมด รวมทั้ง ปรธานชุมชน/หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จแล้วจะสนับสนุนการทำงาน of เจ้าหน้าที่โดยการออกไปร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับประสบการณ์การทำงาน of ชุมชน/หมู่บ้านตนเองที่ผ่านมามา

2.2 ประเด็นการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติด

ประเด็นการประเด็นในการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติด ประกอบไปด้วยประเด็นต่างๆ 8 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นการให้การสนับสนุนของรัฐ

ประเด็นการให้การสนับสนุนของรัฐ หมายถึง ประเด็นที่จะอธิบายให้ผู้เข้ามาเป็นแนวร่วมในการทำงานเกิดความสบายใจว่าการดำเนินงานนี้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล โดยที่การสื่อสารประเด็นนี้มุ่งเน้นการชี้แจงให้ทราบว่าการดำเนินงานตามโครงการนี้เป็นโครงการที่รัฐบาลให้การสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณและกำลังเจ้าหน้าที่ในการดำเนินงาน และรัฐบาลได้ถือเป็นนโยบายหลักในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาทำโครงการนี้เป็นการทำงานอย่างจริงจัง การสื่อสารประเด็นนี้กลุ่มแกนหลักซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่รัฐจะเป็นผู้สื่อสารกับ ปรธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านโดยตรง และจังหวัดที่จะสื่อสารประเด็นนี้อยู่ในช่วงระยะตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาการแพร่ระบาดของเสพติด และช่วงของการหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

2. ประเด็นชุมชนปลอดภัยาเสพติด

ประเด็นชุมชนปลอดภัยาเสพติด หมายถึง ประเด็นที่สื่อสารให้ทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องอยู่อาศัยในชุมชนที่ปลอดภัยาเสพติด ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญเนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้เห็นภาพว่าถ้าเป็นชุมชนที่ปลอดภัยาเสพติดก็จะนำมาซึ่งความสงบสุขของชุมชนและเน้นให้เห็นว่าทุกคนในพื้นที่ต้องร่วมมือกันสร้างให้เกิดเป็นชุมชนปลอดภัยาเสพติดให้ได้ ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่แกนหลักได้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุและเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุได้ใช้เป็นประเด็นในการจูงใจกลุ่มพันธมิตรซึ่ง ได้แก่ ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน ผู้บริหารสถานศึกษา ให้เข้ามาเป็นแนวร่วมในการทำงาน มีการใช้ประเด็นนี้ตั้งแต่ช่วงการหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

3. ประเด็นการมีครอบครัวในสภาพแวดล้อมที่ดี

ประเด็นการมีครอบครัวในสภาพแวดล้อมที่ดี หมายถึง ประเด็นที่สื่อสารให้ทราบว่าทุกคนต้องการจะให้ครอบครัวตัวเองได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อที่คนในครอบครัวจะได้ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย หรือสิ่งที่เป็นที่รังเกียจจากคนในสังคม ดังนั้นทุกคนจึงต้องร่วมมือกันป้องกันปัญหายาเสพติดภายในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองเพื่อที่จะได้มีโอกาสอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี

ผู้ที่นำเสนอประเด็นนี้ได้แก่กลุ่มแกนหลักซึ่งจะทำหน้าที่ในการอธิบายให้กลุ่มพันธมิตรและกลุ่มประชาชนเข้าใจ โดยนำเสนอในช่วงการหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติดไปจนถึงช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

4. ประเด็นความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหายา

ประเด็นความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหายา หมายถึง ประเด็นที่ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการทำงานร่วมกันว่าจะสามารถช่วยทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดสามารถทำได้ง่ายกว่าการทำแบบตัวใครตัวมัน โดยมีการใช้ธงหมู่บ้านปลอดภัยาเสพติดซึ่งเป็นธงที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้นมาเป็นสัญลักษณ์ร่วม ซึ่งประเด็นนี้จะเป็นประเด็นที่มีการสื่อสารถึงกันหลายฝ่าย คือ แกนหลักสื่อสารกับพันธมิตร แกนหลักสื่อสารกับประชาชน และประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านสื่อสารกับประชาชนซึ่งเป็นลูกบ้านของตัวเอง นอกจากนี้แล้วใน

ประเด็นนี้ยังมีการสื่อสารกันระหว่างพันธมิตรสื่อสารกับพันธมิตรด้วยตนเอง โดยประธานชุมชน/หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จแล้วจะไปถ่ายทอดประสบการณ์ในการทำงาน วิธีการสร้างความร่วมมือกันภายในชุมชนของตนเอง และความภาคภูมิใจในการได้รับธงเฉลิมพระเกียรติให้กับประธาน และคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้านอื่นๆได้รับทราบ จังหวะที่นำเสนอประเด็นนี้คือช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดแกนหลักจะนำเสนอประเด็นนี้กับพันธมิตร ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคม แกนหลักจะสื่อสารประเด็นนี้กับประชาชน และประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านสื่อสารกับลูกบ้านของตนเอง และช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนจะเป็นการสื่อสารระหว่างพันธมิตรกับพันธมิตรด้วยกัน

5. ประเด็นความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน

ประเด็นความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน หมายถึง ประเด็นที่จะเปิดเผยให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐทั้ง 3 ฝ่าย ว่าเป็นการทำงานด้วยความโปร่งใส และเป็นการทำเพื่อหวังให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม และแสดงให้เห็นว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่ที่เข้ามาปฏิบัติงานนี้ไม่มีใครเป็นผู้เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติดการแอบแฝงเข้ามาทำงานด้วย การสื่อสารประเด็นนี้กลุ่มแกนหลักซึ่งได้แก่เจ้าหน้าที่รัฐจะเป็นผู้ชี้แจงให้ทั้งกลุ่มพันธมิตร และกลุ่มประชาชนได้เข้าใจ การสื่อสารในประเด็นนี้จะมีการสื่อสารในช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดยาเสพติด และ ช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

6. ประเด็นวิธีการสร้างพื้นที่ปลอดภัย

ประเด็นการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเสพติด หมายถึง ประเด็นที่อธิบายถึงขั้นตอน กลไก และวิธีการในการดำเนินการสร้างพื้นที่ปลอดภัยเสพติด การจัดการชุมชน และวิธีการในการสอดส่องดูแล และการจัดระบบรักษาความปลอดภัยให้กับชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง รวมถึงการหาวิธีในการพัฒนาชุมชนในรูปแบบต่างๆ การสื่อสารกันในประเด็นนี้จะเป็นการสื่อสารกันระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขต กับประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน สำหรับจังหวะที่จะใช้ในการสื่อสารประเด็นนี้เกิดขึ้นในช่วงของการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดยาเสพติด

7. ประเด็นการรักษาสุขภาพและสร้างบริบทใหม่

ประเด็นการรักษาสุขภาพและสร้างบริบทใหม่นี้ หมายถึง ประเด็นที่ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาชุมชนนั้นหากทำได้ประสบความสำเร็จแล้วผู้ที่พัฒนาชุมชนยังไม่สามารถที่จะหยุดหรือจบการทำงานได้ การสื่อสารประเด็นนี้เป็นการเน้นการพูดกันถึงการดูแลรักษาสุขภาพที่พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นแล้วของชุมชน/หมู่บ้านให้ยังคงอยู่ต่อไป และพยายามหากิจกรรมใหม่ๆ มาสร้างให้เกิดการพัฒนาชุมชน/หมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มแกนหลักจะใช้ประเด็นนี้สื่อสารกับกลุ่มพันธมิตร กลุ่มแกนหลักสื่อสารกับกลุ่มประชาชน และประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน ใช้สื่อสารกับกลุ่มประชาชนซึ่งเป็นลูกบ้านของตนเองในช่วงของการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

8. ประเด็นการเฝ้าระวังปัญหา

ประเด็นการเฝ้าระวังปัญหาหมายถึง ประเด็นที่อธิบายให้ประชาชนเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องคอยช่วยกันสอดส่องดูแล และระมัดระวังไม่ให้ผู้ที่คิดจะสร้างปัญหาเสพติดเข้ามาสร้างปัญหาขึ้นในพื้นที่ของตนเองได้ โดยการสื่อสารประเด็นนี้เน้นการให้ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านไปคิดหาวิธีการในการเฝ้าระวังปัญหาในพื้นที่ของตนเอง รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่ากลุ่มแกนหลักจะคอยช่วยสอดส่องเฝ้าระวังปัญหาด้วยอีกทาง หลังจากนั้นประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านจะไปหารือร่วมกับกลุ่มชาวบ้านในชุมชน/หมู่บ้านของตนเองถึงวิธีการในการสอดส่องดูแลไม่ให้มีใครแปลกปลอมเข้ามาในชุมชน/หมู่บ้าน รวมถึงการจัดระบบรักษาความปลอดภัยภายในชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง ซึ่งเป็นการสื่อสารกันระหว่างกลุ่มแกนหลักกับประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน และประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านสื่อสารกับลูกบ้านของตนเอง ในช่วงของการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

2.3 รูปแบบการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติด

รูปแบบการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดที่ใช้ในพื้นที่ทุ่งครุมีทั้งหมด 6 รูปแบบ คือ

1. การใช้สื่อบุคคล
2. การใช้เวทีระดมสมอง

3. การใช้ร้านค้าชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมข่าวสาร
4. การจัดเวทีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์
5. การใช้สื่อสิ่งพิมพ์
6. การใช้หอกระจายข่าว

1.การใช้สื่อบุคคล

การใช้สื่อบุคคล ในที่นี้จะเป็นการใช้ผ่านทางการพูดคุยกันตัวต่อตัวแบบเห็นหน้า การพูดคุยกันโดยตรงผ่านสื่อประกอบเทคโนโลยี การใช้สื่อบุคคลโดยเชื่อมผ่านโครงการ ซึ่งได้แก่ โครงการ 5 หน้าที่หน้าเสาธง โครงการอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนตามโครงการ D.A.R.E. และโครงการสร้างวินัยร่วมใจด้านภักยาเสพติด

2.การจัดเวทีระดมสมอง

การจัดเวทีระดมสมอง คือ การประชุมร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในช่วงเวลานั้นเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งการจัดเวทีระดมสมองนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ 1.การประชุมร่วมกันของกลุ่มแกนหลักและกลุ่มพันธมิตรที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวันศุกร์ต้นเดือนที่สำนักงานเขต และ 2.การประชุมภายในชุมชน/หมู่บ้านแต่ละแห่ง ซึ่งจะมีประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านเป็นผู้จัดการประชุมขึ้นเพื่อชี้แจงและขอความคิดเห็นในการดำเนินงานภายในชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง การประชุมภายในนี้จะมีการเชิญกลุ่มแกนหลักคือเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาร่วมรับฟังด้วย

3.การใช้ร้านค้าชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมข่าวสาร

การใช้ร้านค้าชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมข่าวสาร คือ การสื่อสารโดยมีร้านค้าของชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมในการฝากข่าวให้แพร่กระจายไปยังผู้ที่อยู่ในชุมชน/หมู่บ้าน และเป็นการหาข้อมูลย้อนกลับจากคนในชุมชนโดยร้านค้าชุมชนจะเป็นผู้ที่คอยสอดส่องหาข้อมูลให้กับประธานหรือคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน ประเภทของร้านค้าที่เป็นจุดรวมข่าวสาร คือ ร้านค้าที่ขายของจำเป็นในชีวิตประจำวันหรือร้านจำพวกร้านข้าวแกง รวมถึงร้านค้าที่มีที่ตั้งอยู่ในจุดศูนย์กลางของชุมชนหรือหมู่บ้าน

4. การจัดเวทีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์

การจัดเวทีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ คือ การนำสื่อกิจกรรมมาเป็นรูปแบบหนึ่งในการเชื่อมให้คนได้ออกมาแสดงการมีส่วนร่วมในการทำงาน และเป็นสื่อที่ให้โอกาสคนในพื้นที่ได้มีโอกาสในการแสดงออก นอกจากนั้นแล้วเวทีกิจกรรมยังเป็นสื่อที่ใช้ในการให้ประชาชนในชุมชนได้มีโอกาสมาพบปะสังสรรค์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การใช้เวทีกิจกรรมเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ เป็นสื่อที่ใช้ในช่วงของการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยเขตติด และช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การจัดเวทีกิจกรรมเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุสามารถแบ่งได้เป็น 1.กิจกรรมที่เชื่อมเจ้าหน้าที่ตำรวจกับเยาวชนในพื้นที่ ได้แก่ โครงการเยาวชนสัมพันธ์ โครงการส่งโลกตำรวจนครบาล 2.กิจกรรมที่เชื่อมเจ้าหน้าที่กับผู้นำชุมชน ได้แก่ โครงการผู้นำชุมชนทุ่งครุร่วมใจต้านภัยยาเสพติด 3.กิจกรรมที่เชื่อมเจ้าหน้าที่กับชุมชน ได้แก่ โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม โครงการพยาบาลเยี่ยมบ้าน โครงการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข 4.กิจกรรมที่เชื่อมคนในชุมชนเข้าด้วยกัน ได้แก่ กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมในวันสำคัญและเทศกาลต่างๆ 5.กิจกรรมที่เชื่อมผู้ป่วยเข้ากับเจ้าหน้าที่และชุมชน ได้แก่ โครงการค่ายชีวิตงามและ 6. กิจกรรมที่เชื่อมบุคคลภายนอกเข้ากับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมงานมหกรรมวันรวมพลังแผ่นดินขจัดสิ้นยาเสพติด

5. สื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง สื่อที่ถูกตีพิมพ์ขึ้นมาเพื่อช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งในแง่ของโทษพิษภัย และแง่ของการทำงานเพื่อประชาคมปลอดภัยเขตติด สื่อสิ่งพิมพ์ได้เข้ามามีบทบาทในการทำงานเริ่มตั้งแต่ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยเขตติด และช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการดำเนินงานประชาคมปลอดภัยเขตติดในพื้นที่ทุ่งครุ ได้แก่ หนังสือและจดหมายราชการ แผ่นพับ โบปปลิว โปสเตอร์ สติกเกอร์ บอร์ดข่าวสาร ป้ายประกาศ

6. หอกระจายข่าว

หอกระจายข่าว เป็นสื่อที่ใช้กันภายในชุมชนเพื่อทำให้ข้อมูลได้กระจายไปอย่างทั่วถึงทุกคนในชุมชน ผู้ที่ใช้ได้แก่ประธานและคณะกรรมการชุมชน สื่อนี้จะใช้เวลาที่ต้องการให้เกิดมีการรวมตัวกัน หรือเป็นช่วงที่ต้องการประชาสัมพันธ์ให้คนจำนวนมากในชุมชนได้รับรู้ข่าวสารในเวลาจำกัด ช่วงที่มีการใช้สื่อชนิดนี้บ่อยจะเริ่มตั้งแต่ช่วงของการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติดเรื่อยมาจนถึงช่วงของการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ทุ่งครุ

จากข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพื้นที่ทุ่งครุ จะพบว่าพื้นที่ทุ่งครุเป็นพื้นที่ที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก ทำให้การไปมาหาสู่กันเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว อีกทั้งจากการสำรวจของสำนักงานเขตทุ่งครุยังพบว่าอาชีพของคนที่ทำในพื้นที่ยังมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างคนเมือง และคนชนเมือง กล่าวคือ มีผู้ที่ทำงานในบริษัทเอกชน และข้าราชการ รวมทั้งยังมีผู้ที่มีอาชีพทำสวนส้ม เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลาจากข้อมูลเบื้องต้นในส่วนนี้ทำให้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การติดต่อสื่อสารกันในพื้นที่ทุ่งครุเป็นไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว และนอกจากนี้ในแง่ของตัวประชากรเองพื้นที่ทุ่งครุยังมีลักษณะผสมผสานระหว่างเมืองกับชนเมือง ทำให้ผู้คนที่อยู่อาศัยในแถบนี้ยังมีลักษณะบางอย่างคล้ายคนชนบท คือ ความมีน้ำใจ ความเอาใจใส่ในผู้คนและสิ่งแวดล้อมรอบข้างตนเอง ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่านี่คือสาเหตุที่ทำให้เกิดการรวมตัวกันและสนใจปัญหาในท้องถิ่นของตนเองซึ่งก็คือพื้นที่ทุ่งครุ เพราะผู้คนมีความผูกพันกับท้องถิ่นที่ตนเองอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเวทีนิ สตะเวทิน (2542 : 139) ที่พบว่าความผูกพันของคนดั้งเดิมในพื้นที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการรวมตัวของประชาคมบางลำพูเป็นอย่างมาก

ในส่วน of ข้อมูลเบื้องต้นด้านสถานการณ์ยาเสพติดเมื่อเปรียบเทียบกับกันระหว่างก่อนจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติด กับหลังจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติด จะพบว่าสถิติการจับกุมยาเสพติด โดยเฉพาะคดียาบ้ามีแนวโน้มที่สูงขึ้น ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงแนวโน้มที่สูงขึ้นของสถิติการจับกุมยาเสพติดนี้น่าจะเป็นเพราะในอดีตปัญหาเสพติดเปรียบเสมือนภูเขาน้ำแข็งที่เราสามารถมองเห็นแค่ส่วนยอด ซึ่งไม่มีใครกล้าที่จะนำข้อมูลเบาแสในการกระทำผิดมาแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ แต่เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นประชาคม

ปลอดภัยเสถียรแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจกับประชาชนในพื้นที่มีโอกาสใกล้ชิดกัน ได้ทำงานร่วมกัน และเกิดความเข้าใจกันมากขึ้น ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ไว้วางใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่มากขึ้นจนกล้าที่จะให้ข้อมูลเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำความผิด ส่งผลให้เจ้าหน้าที่มีข้อมูลที่จะเข้าไปกวาดล้างและจับกุมกลุ่มผู้กระทำความผิดได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก อันนำมาซึ่งสถิติการจับกุมที่สูงขึ้น

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 : กลุ่มบุคคลที่เข้ามามีบทบาทในการประสานงานเพื่อให้เกิดการ สร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสถียรในพื้นที่ทุ่งครุ

การทำงานร่วมกันในการจัดตั้งประชาคมปลอดภัยเสถียรในพื้นที่ทุ่งครุ นั้นมีผู้คนจากหลากหลายองค์กร หน่วยงาน และหลากหลายในทางความคิด รวมถึงหลากหลายในลักษณะเชิงประชากร เข้ามารวมกลุ่มกันเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกันคือการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุ นั้นสอดคล้องกับแนวคิดประชาสังคมที่ ชูชัย ศุภวงศ์ ให้ความหมายของ “ประชาสังคม” ว่า หมายถึง การที่ผู้คนในสังคมเห็นวิกฤตการณ์ หรือสภาพปัญหาในสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไข มีวัตถุประสงค์ร่วมกันซึ่งนำไปสู่การก่อจิตสำนึก (Civic consciousness) ร่วมกัน มารวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือองค์กร (Civic group) ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน หรือภาคสังคม (ประชาชน) ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาหรือกระทำการบางอย่างให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ด้วยความรัก ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกันภายใต้ระบบการจัดการโดยมีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย (Civic network) (ชูชัย ศุภวงศ์ , 2539) ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงการรวมตัวของพื้นที่ทุ่งครุ ในแง่ที่ผู้คนในพื้นที่ทุ่งครุเห็นวิกฤตการณ์ร่วมกันในปัญหาความรุนแรงของการแพร่ระบาดของยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมีเครือข่ายมากมายยากกว่าที่ใครจะสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้เพียงลำพังหรือเพียงองค์กรใดองค์กรหนึ่ง จึงมารวมกลุ่มกันโดยมีวัตถุประสงค์อันเดียวกันที่จะป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทุ่งครุให้ได้ สอดคล้องกับที่เกดสินี จุฑาวิจิตร (2542 : 50) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์กรชุมชนที่ทำให้องค์กรชาวบ้านเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้ คือ การมีอุดมการณ์ร่วมกัน การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และการมีผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งการมารวมตัวกันนี้มีองค์กรที่เกี่ยวข้องในฐานะภาครัฐได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 ภาคเอกชนได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา และภาคสังคมหรือภาคประชาชนได้แก่ประธานคณะกรรมการ และประชาชนจากชุมชน/หมู่บ้านต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ทุ่งครุ ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการที่มีผู้คนจากหลากหลายอาชีพมารวมตัวกันทำงานนี้ก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่ทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพราะการที่มีผู้คนจากหลากหลายอาชีพ

ย่อมทำให้เกิดการรวมทรัพยากรและศักยภาพที่แตกต่างกันของแต่ละคนเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งจะเป็นการอุดช่องโหว่ของสิ่งที่คนหนึ่งทำได้ แต่อีกคนไม่สามารถทำได้ โดยที่เมื่อพิจารณาถึงประชาคมปลอดภัยาเสพติดพื้นที่ทุ่งครุแล้วพบว่ามีองค์ประกอบของประชาสังคมกล่าวคือ มีองค์ประกอบในด้านของความหลากหลายเชิงรูปแบบได้แก่ รูปแบบกลุ่มคนที่มารวมตัวกัน นับตั้งแต่ วัย เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา ความเชื่อ การศึกษา ฐานะ อาชีพ รวมกระทั่งถึง คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสอื่นๆ ซึ่งในพื้นที่ทุ่งครุคนที่มารวมตัวกันมีหลากหลายฐานะตั้งแต่คนที่อยู่ในชุมชนแออัด ไปจนถึงคนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจัดสรรที่มีราคาแพง ความหลากหลายทางศาสนาคือ ในพื้นที่ทุ่งครุนี้มีผู้นับถือศาสนาหลักอยู่ 2 ศาสนา คือ พุทธและอิสลาม และนอกจาก 2 ศาสนานี้ก็ยังมีผู้ที่นับถือศาสนาอื่นๆอีก เช่นคุณอนันต์ มั่นเดชาวิริยะกุล ประธานหมู่บ้านสินทวีสวนอนัน 2 เป็นผู้ทีนับถือศาสนาซิกข์ อาชีพที่หลากหลายของพื้นที่นี้เราจะเห็นได้ว่ามีทั้งข้าราชการ ผู้บริหารสถานศึกษา พ่อค้า และนักธุรกิจ

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการในการเข้ามารวมกลุ่มกันในพื้นที่ทุ่งครุแล้ว จะพบว่ากลุ่มที่เข้ามารวมกันในพื้นที่ทุ่งครุนี้เป็นกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ (fomal group) ตามทฤษฎีของ (Feldman and Arnold) เพราะกลุ่มที่มารวมกันในพื้นที่ทุ่งครุนี้เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นมาตามธรรมชาติ สมาชิกรวมกลุ่มกันอย่างสมัครใจและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ และเมื่อมองถึงรูปแบบของกลุ่มไม่เป็นทางการกลุ่มนี้ก็จะพบว่า การรวมกลุ่มของพื้นที่ทุ่งครุเป็นกลุ่มไม่เป็นทางการแบบ Random Cliques ตามทฤษฎีของ Dalton ที่ให้ความหมายว่า กลุ่มแบบนี้ประกอบด้วยคนจากแผนกต่างๆ และระดับตำแหน่งต่างกัน ซึ่งกลุ่มนี้จะประกอบด้วยคนที่มีความสนใจร่วมกันในการกระทำอันใดอันหนึ่ง ซึ่งสำหรับพื้นที่ทุ่งครุก็คือการสนใจร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

กลุ่มบุคคลที่เข้ามารวมตัวกันและมีบทบาทในประชาคมปลอดภัยาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุ ถือเป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายเพื่อเป็นกลุ่มแก้ปัญหา (Problem-solving group) ได้แก่ กลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจงเพื่อทำหน้าที่แก้ปัญหา ดำเนินการติดตาม ประเมินผล และกลุ่มบุคคลที่เข้ามารวมตัวกันและมีบทบาทในประชาคมปลอดภัยาเสพติดพื้นที่ทุ่งครุมีขั้นตอนในการมารวมกลุ่มกัน 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ 1.ขั้นตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติด 2.ขั้นหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3.ขั้นจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยาเสพติด และ 4.ขั้นการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ซึ่งทั้ง 4 ขั้นนี้สอดคล้องกับที่ จุมพล หนีมพานิช (2529 : 4-8) ได้นำเสนอไว้เกี่ยวกับขั้นตอนในการพัฒนากลุ่มที่ได้จัดตั้งขึ้นมาแล้วว่าประกอบไปด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Orientation) 2. ขั้นการแก้ปัญหาภายใน (Internal Problem Solving) 3. ขั้นเจริญก้าวหน้าและ

ประสพผล (Growth and Productivity) 4. ขั้นตอนการควบคุมและประเมินผล (Control and Evaluation)

ผู้วิจัยพบว่าขั้นที่ 1. ของประชาคมทุ่งครุคือขั้นตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติด เป็นขั้นที่ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ ได้พบปะพูดคุยกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในเรื่องของปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันถึงนโยบายที่ได้รับมาจากหน่วยงานต้นสังกัดของแต่ละฝ่าย ซึ่งจุมพล หนีมพานิชก็ได้กล่าวถึงขั้นที่ 1 ว่าเป็นขั้นพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

ในขั้นที่ 2. การรวมตัวของพื้นที่ทุ่งครุ เป็นขั้นการหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งในขั้นนี้ทั้งฝ่าย พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ ได้มีการปรับกระบวนการทัศนในการทำงานเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและได้มีการชี้แจงให้ทีมงานของตนเองเข้าใจ รวมทั้งมีการชักชวนให้ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 มาเข้าร่วมดำเนินงานด้วย ซึ่งผู้วิจัยมองว่าขั้นนี้คล้ายคลึงกับที่จุมพล หนีมพานิช เรียกว่าเป็นการแก้ปัญหาภายใน

ขั้นที่ 3 คือ ขั้นการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดยาเสพติด ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ทุ่งครุได้มีการดำเนินการต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และเป็นขั้นที่ได้พบความสำเร็จก็คือการได้รับธงสัญลักษณ์หมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด สอดคล้องกับขั้นที่ 3 ของจุมพล หนีมพานิช ที่เป็นขั้นเจริญก้าวหน้าและประสพผล

ขั้นที่ 4 ในการรวมตัวเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดของพื้นที่ทุ่งครุ คือ ขั้นการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นขั้นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในประชาคมปลอดยาเสพติดพื้นที่ทุ่งครุ ได้มีการประเมินผลสิ่งที่คุณเองได้ทำไปแล้ว และธำรงรักษาสภาพอันดีให้คงอยู่ ตลอดจนมีการเฝ้าระวังปัญหา และสร้างให้เกิดบริบทใหม่ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับที่จุมพล หนีมพานิชได้กล่าวไว้ว่า ขั้นที่ 4 คือขั้นการควบคุมและประเมินผล

ในด้านสาเหตุจุดใจที่ก่อให้เกิดการรวมตัวกันเป็นประชาคมของผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ทุ่งครุ ผู้วิจัยมองว่าน่าจะมีสาเหตุเพราะความต้องการที่จะสร้างให้เกิดความร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี “การรวมกลุ่มกัน” ที่ฉลง ภิมยรัตน์ (2521 : 22) กล่าวว่า การรวมกลุ่มกัน อาจมาจากสาเหตุจุดใจโดยการที่ผู้มาเข้าร่วมกลุ่ม ชอบพอเป็นส่วนตัวกับสมาชิก และพอใจในจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น หรือจุดมุ่งหมายสนองตอบอุดมการณ์ของตน

เองจึงเข้ากลุ่มเขา และพอใจจุดมุ่งหมายและกิจกรรมของกลุ่ม และผู้วิจัยยังตั้งข้อสังเกตอีกว่าการมารวมกลุ่มกันของพื้นที่ทุ่งครุโดยความพึงพอใจร่วมกันในจุดมุ่งหมายของการแก้ปัญหายาเสพติด และพอใจในกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อต่อต้านยาเสพติด เป็นจุดที่ทำให้เกิดความเข้มแข็งในการทำงาน เพราะทุกคนมีจุดมุ่งใจที่เป็นเป้าหมายเดียวกันจึงเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือเพื่อให้เกิดผลตามที่ตั้งเป้าไว้

เมื่อมองภาพรวมของการทำงานร่วมกันในพื้นที่ทุ่งครุที่ฝ่ายรัฐและฝ่ายประชาชนตระหนักและห่วงกังวลร่วมกันในปัญหาความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติดแล้ว จะพบว่าในพื้นที่ทุ่งครุ มีลักษณะของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สอดคล้องกับเจมส์ แอลเคอร์ติน (แปลและเรียบเรียงโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ 2543 : 19-24) ที่กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งสาธารณชนมีความห่วงกังวล มีความต้องการและมีทัศนคติที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับรัฐในการตัดสินใจ เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน

นอกจากนี้แล้ว จากการทำวิจัยเรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ทุ่งครุเกิดจากแนวความคิดสำคัญ คือ ความสนใจและห่วงกังวลร่วมกันในปัญหาเสพติด เพราะได้รับความเดือดร้อนที่ครอบครัว บุตรหลาน หรือคนใกล้ชิดของตนเองต้องตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด ทำให้การยกเรื่องยาเสพติดมาพูดคุยกันในตอนเริ่มแรกเพื่อหาแนวร่วมกันในการทำงานสามารถสร้างฉันทามติให้เกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก สอดคล้องกับที่ Franklin Lisk , 1985 (อ้างใน ชินรัตน์ สมสืบ , 2539 : 23) สรุปไว้ว่าการมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการ คือ 1. ความสนใจและห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม 2. ความเดือดร้อนและความไม่พอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่ นั้น และ 3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุนั้น เมื่อพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยพบว่า ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมได้มีโอกาสร่วมกันในการตระหนักถึงปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เข้ามาสู่พื้นที่ทุ่งครุ นำมาซึ่งการร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาต่างๆและวิธีการในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ร่วมกันในที่ประชุมที่สำนักงานเขตเป็นแกนหลักจัดขึ้น และเมื่อได้มีการร่วมกันหาแนวทางในการดำเนินงานแล้วทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนก็ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน พร้อมทั้งมีการติดตามประเมินผลและบำรุงรักษาสภาพอันดีงามให้คงอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ อคิน รพี

พัฒนา (2525 : 78 - 79) ได้แบ่งไว้คือ ในพื้นที่ทุ่งครุประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ตลอดจนร่วมกับผู้ปฏิบัติงานในสนาม ประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทาง และวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหาและวางแผนเพื่อแก้ปัญหาด้วยกัน ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนเพื่อแก้ปัญหา และประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งการที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในส่วนต่างๆ ของการทำงานผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นส่วนที่ส่งผลให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเกิดประสิทธิภาพขึ้น เพราะเป็นการระดมสมอง ระดมกำลังจากคนหลายฝ่ายทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลาย แต่ผู้วิจัยก็พบว่าการทำงานในพื้นที่ทุ่งครุมีข้อแตกต่างกับของออคิน รพีพัฒนา ในแง่การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาของประชาชนเพราะผู้ที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่ทุ่งครุนั้นน่าจะอยู่ที่ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภาณนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ ไม่ใช่อยู่ที่ประชาชน

การมีส่วนร่วมกันดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุนั้น นอกจากเจ้าหน้าที่รัฐจะได้รับนโยบายในการทำงานมาจากรัฐบาลแล้ว ในส่วนของแกนนำชุมชนและหมู่บ้านก็นำโครงการไปสานต่อเพื่อสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดให้เกิดขึ้นในชุมชนและหมู่บ้านของตนเอง โดยการวางแผนและหากิจกรรมที่เหมาะสมมาใช้ภายในชุมชน/หมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (2522 : 6-7) ได้กล่าวถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานไว้ คือ ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขและลดปัญหาของชุมชน ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะบทบาทของแต่ละฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องในประชาคมปลอดยาเสพติดพื้นที่ทุ่งครุจะพบว่าในช่วงที่ 1 (ช่วงตระหนักถึงความรุนแรงในปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด) พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภาณนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณซึ่งมีบทบาทเป็นผู้คิดริเริ่มที่จะผลักดันการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุให้เป็นรูปธรรมขึ้นมาสอดคล้องกับบทบาท Team leader ที่Belbin อ้างถึงในHartley (1997 : 122) ว่า Team leader หรือ shaper หมายถึงผู้ริเริ่มและเป็นผู้นำ เสี่ยงในการได้รับความพึงพอใจหรือด้วยประสิทธิผล ผลักดันและกระตุ้นไปสู่เป้าหมาย เมื่อนำบทบาทของ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภาณนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ มาเปรียบเทียบกับ บทบาท Team leader หรือ shaper จะพบว่าทั้งสองท่านนี้มีบทบาทเป็นผู้ริเริ่ม และผลักดันโครงการ รวมทั้งเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งผู้วิจัยมองว่าการที่ผู้ริเริ่มรับผิดชอบโครงการ ก็เท่ากับต้องเป็นผู้รับความเสี่ยงในผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการทำงานครั้งนี้

ในช่วงที่ 2 (ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด) และ ช่วงที่ 3 (ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดยาเสพติด) กลุ่มแกนหลักซึ่งได้แก่ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภา นนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณมีบทบาทเป็นผู้กำหนดที่มงานและเป็นพี่เลี้ยงให้กับประชาคม สอดคล้องกับบทบาท Star Role ที่ Monge (1987 อ้างถึงใน Sven Windhal 1992,77) ได้ให้ความหมายของ Star Role ว่า คือ บัณฑิตบุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคนอื่นๆเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภา นนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ จัดเป็นข้าราชการระดับสูงในพื้นที่ทุ่งครุ เป็นผู้ที่มีคนรู้จักมาก และมีคนรู้จักมาก จึงมีความสามารถที่จะเป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงกลุ่มบุคคลต่างๆเข้าด้วย ส่งผลให้การทำงานมีความสะดวกและคล่องตัวยิ่งขึ้น

ในส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐทั้ง 3 ฝ่ายซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ และเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 ซึ่งมีบทบาทในการเข้าไป สอดส่องดูแลประชาชน และเป็นผู้ประสานการทำงานต่างๆระหว่างภาครัฐกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการรับเรื่องร้องทุกข์ การขอคำปรึกษาและช่วยแก้ไขปัญหา การจัดการประชุม การเข้าไป ตรวจเยี่ยมดูแลสุขภาพอนามัยของประชาชนนี้สอดคล้องกับบทบาท Coordinator หรือ Chair ที่ Belbin ได้ให้ความหมายว่า Coordinator หรือ Chair หมายถึงผู้ที่จัดการและประสาน ช่วยให้กลุ่มมุ่งเน้นไปยังวัตถุประสงค์หลักและให้สมาชิกกลุ่มได้เข้ามามีส่วนร่วม ในบทบาทการ เป็น Coordinator หรือ Chair ของเจ้าหน้าที่ทั้ง 3 ฝ่ายนี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าเป็นบทบาทที่ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่กับประชาชนมีการเชื่อมโยงถึงกันได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ทำให้ประชาชนไว้วางใจเจ้าหน้าที่และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การมีบทบาทเป็น Coordinator หรือ Chair ยังช่วยลดช่องว่างระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนอีกด้วย

ทางด้านประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการดูแลคนในชุมชนหมู่บ้าน หรือเด็กนักเรียนในโรงเรียน และประสานการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐทั้ง 3 ฝ่าย ผู้วิจัยมองว่ามีบทบาทสอดคล้องกับบทบาท Boundary-spanning role ที่ Monge กล่าวไว้ว่า Boundary-spanning role หมายถึง บัณฑิตบุคคลที่ติดต่อระหว่างกลุ่มตัวเองกับกลุ่มภายนอก คือประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้านก็เป็นคนคอยสอดส่องดูแลประชาชนในชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง นำข้อมูลที่ได้รับมาจากเจ้าหน้าที่ไปถ่ายทอดให้กับประชาชนในพื้นที่ของตนเองรับทราบ และนำข้อมูลเบาะแสหรือความเป็นไปในพื้นที่ของตนเองไปแจ้งแก่เจ้าหน้าที่ ในส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาก็จะทำหน้าที่ดูแลสอดส่องนักเรียน นำข้อมูลที่ได้รับมาจากเจ้าหน้าที่มาถ่ายทอดอบรมให้นักเรียนฟัง และมีการเชิญบุคคลภายนอกมาเป็นวิทยากรหรือมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กนักเรียนด้วย ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าบทบาท Boundary-spanning role ของประธานและ

คณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน และผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดเพราะการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างคนภายในกลุ่มและคนภายนอกกลุ่มทำให้มีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ประชาชน ซึ่งเป็นสมาชิกของประชาคมปลอดภัยเสพติดพื้นที่ทุ่งครุมีบทบาทที่สอดคล้องกับบทบาท Membership role ที่ Monge ให้ความหมายว่าหมายถึง กลุ่มบุคคลที่เป็นสมาชิกในกลุ่มและพวกของเครือข่าย ซึ่งกลุ่มสมาชิกในพื้นที่ทุ่งครุนี้ถือเป็นกลไกที่สำคัญในการทำงานเพราะทำหน้าที่เป็นหูเป็นตาสอดส่องความเป็นไปในพื้นที่ให้กับแกนนำของพื้นที่ตน

ในการเข้าไปทำการศึกษาในพื้นที่ทุ่งครุนี้ ผู้วิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆในพื้นที่ทุ่งครุมีระดับการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันไปตามบทบาทของตนเอง ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมของแต่ละคนนั้นก็ไม่ได้คงที่อยู่ที่ระดับใดระดับหนึ่งแต่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาที่เขาเข้ามาช่วยกันสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดให้เกิดขึ้นในพื้นที่ทุ่งครุ ดังนี้

ในช่วงตระหนักถึงปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้น แกนนำริเริ่ม คือ พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ มีระดับการมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 2 ระดับ คือในช่วงที่รับนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัดของตนเองนั้น ทั้งสองท่านมีส่วนร่วมในระดับของผู้รับสาร (Receiver) หลังจากที่ได้รับนโยบายมาทั้งสองท่านได้มีการนำนโยบายที่ได้รับมาพูดคุยและแลกเปลี่ยนกันในฐานะของผู้ใช้สาร (User) และในฐานะผู้วางนโยบายและกำหนดนโยบาย (Policy Maker / Planner)

ในช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ และนายวิบูลย์ นพคุณ มีส่วนร่วมในระดับของผู้ส่งสาร (Sender) ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ , เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ , เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 , ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน , ผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระดับของผู้รับสาร (Receiver)

ในช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยเสพติด และช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน กลุ่มแกนหลัก ซึ่งได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ , เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ , เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 และกลุ่มพันธมิตร ซึ่งได้แก่ ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน , ผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนร่วมในระดับของผู้ผลิต (Producer) ผู้ร่วม

ผลิต (Co-producer) และผู้ร่วมแสดง (Performance) และในขณะเดียวกัน ประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน , ผู้บริหารสถานศึกษา ยังมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนนโยบาย และกำหนดนโยบาย (Policy maker / Planner) ภายในสังกัดที่ตนเองรับผิดชอบอีกด้วย ในส่วนของประชาชนมีส่วนร่วมในระดับของผู้รับสาร (Audience)

และเมื่อได้ตรวจสอบกับทฤษฎีแล้วก็จะพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของแต่ละฝ่ายในพื้นที่ทุ่งครุ สอดคล้องกับที่กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2543 : 71) ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้ 3 ระดับ โดยเรียงจากระดับที่น้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุดคือ 1. ระดับการมีส่วนร่วมในฐานะผู้รับและผู้ใช้สาร 2. ระดับการมีส่วนร่วมในฐานะผู้ส่ง / ผู้ผลิต / ผู้ร่วมผลิต / ผู้ร่วมแสดง และ 3. ระดับการมีส่วนร่วมในฐานะผู้วางแผนนโยบายและกำหนดนโยบาย

นอกจากนี้แล้วการทำงานร่วมกันของประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุ นั้นยังสอดคล้องกับแนวคิด AFP (ป.ป.ส. , 2543 : 9) ที่มีการกำหนดพื้นที่ (A-Area) ที่จะดำเนินการในพื้นที่ของชุมชนและหมู่บ้านต่างๆในพื้นที่ทุ่งครุอย่างชัดเจน มีการผสมผสานมาตรการ (F-Function) มาใช้ในการทำงาน คือ นำมาตรการป้องกัน , ปราบปราม และจับกุมมาใช้โดยการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ การดูแลสอดส่องทุกข์สุขของประชาชนเป็นมาตรการที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ การให้คำแนะนำในเรื่องการบำบัดรักษาเป็นมาตรการที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ศูนย์บริการสาธารณสุข 59 และในส่วนของประธานและคณะกรรมการชุมชน/หมู่บ้าน ผู้บริหารสถานศึกษา และประชาชนเป็นส่วนที่ช่วยดำเนินงานในมาตรการของการแจ้งเบาะแส ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาพการทำงานในพื้นที่ทุ่งครุที่เข้ามาร่วมมือกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลหลายฝ่ายนี้ถือเป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของพหุภาค (P-Participation)

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยในเรื่องนี้จะพบว่า กลุ่มบุคคลในส่วนของสมาชิกสภาเขตทุ่งครุ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่รับผิดชอบพื้นที่นี้โดยตรง อาจจะยังไม่ได้เข้ามามีบทบาทในการทำงานร่วมกับประชาคมเด่นชัดนัก ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าปรากฏการณ์นี้อาจจะเกิดขึ้นได้ในประชาคมทุกๆแห่ง ที่จะมีกลุ่มบุคคลบางกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมทำงานหรืออาจจะมาเข้าร่วมแต่มีบทบาทไม่เด่นชัดนัก สอดคล้องกับที่ Sven Windahl และคณะ (1992 : 90) ได้แบ่งสาธารณชน (Publics) ออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้เข้าร่วมงานหรือร่วมรับรู้และหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นนี้จัดอยู่ในประเภทของ Non-publics คือกลุ่มสาธารณชนที่ ไม่

ได้ร่วมเผชิญปัญหา ไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และไม่ได้หาวิธีทางที่จะนำมาใช้ในการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้ทั้งนั้นอาจสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มบุคคลที่มาเข้าร่วมหรือไม่มาเข้าร่วมนั้น ก็เพราะ เขาเหล่านั้นมีเป้าหมายเช่นเดียวกับประชาคมหรือไม่ สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการรวมกลุ่มของ Marwin E. Shaw (อ้างในหลุยส์ จัปาทะ, 2522 : 36) ที่กล่าวว่าคนเข้าร่วมกลุ่มกันได้ เพราะมีเป้าหมายและความสนใจที่เหมือนกัน จากผลการวิจัยผู้วิจัยสันนิษฐานว่า การที่บุคคลต่างๆ ได้เข้ามาร่วมกันดำเนินกิจกรรมเป็นเพราะพวกเขา มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน และมีประโยชน์ที่ต่างจะได้รับจากการเข้าร่วม ซึ่งสอดคล้องกับที่ WHO (อ้างในเฟื่องฟ้า คณานุรักษ์ , 2530 : 51) ที่กล่าวไว้ว่าปัจจัยหนึ่งที่จูงใจให้คนเข้ามามีส่วนร่วมได้แก่การมองเห็นประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนได้ทำลงไป ซึ่งถือเป็นเรื่องกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 : ประเด็นการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้าน ปลอดภัยเสพติด

ประเด็นที่ 1 ประเด็นการให้การสนับสนุนของรัฐ เป็นประเด็นที่เน้นการชี้แจงผู้ที่เข้ามาเป็นแนวร่วมในการทำงานให้ทราบว่า การดำเนินการตามโครงการนี้เป็นโครงการที่รัฐให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน เพราะรัฐบาลถือเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายที่เป็นนโยบายหลัก ซึ่งประเด็นนี้จะสื่อสารกันในช่วงตระหนักถึงความสำคัญในปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดซึ่งผู้วิจัยมองว่าการที่นำประเด็นการให้การสนับสนุนของรัฐบาลมาสื่อสารในช่วงนี้ เป็นการจุดประกายให้ผู้ริเริ่มและผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกว่าการทำงานแก้ไขปัญหายาเสพติดนี้พร้อมที่จะทำได้เพราะรัฐลงมาให้การสนับสนุนแล้ว ทำให้เห็นว่าการเลือกประเด็นมาใช้สื่อสารในช่วงที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้เกิดการสร้างความร่วมมือกันในการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติด ผู้วิจัยมองว่าการสื่อสารในประเด็นนี้ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แกนนำ และประชาชนเข้ามาช่วยกันในการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดเพราะเขาเกิดความมั่นใจว่าการทำงานตามโครงการนี้เป็นการกระทำที่จริงจังและมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน หากพิจารณาตามทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสารแล้ว จะพบว่าเนื้อหาสารในประเด็นที่ 1 นี้เป็นสารประเภทข้อเท็จจริง (ระวีวรรณ ประกอบผล :2533,146) ซึ่งหมายถึง สารที่ตรวจสอบได้ถึงความแน่นอนของสารนั้น และถ้าพิสูจน์ตรวจสอบแล้วว่าสารนั้นเป็นจริง สารนั้นก็จัดได้ว่าเป็นสารที่มีคุณภาพควรแก่การเชื่อถือ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อ

สังเกตอีกว่าเมื่อผู้รับสารที่ทำงานร่วมกันในพื้นที่ทุ่งครุได้มีการตรวจสอบและทราบว่าการให้การสนับสนุนของรัฐบาลเป็นเรื่องจริงก็จะทำให้เขาเกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน

ประเด็นที่ 2 ประเด็นชุมชนปลอดภัยเสพติด เป็นประเด็นที่มุ่งเน้นการสื่อสารให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ที่ตนอยู่อาศัย และเป็นประเด็นที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องอยู่อาศัยในชุมชนที่ปลอดภัยจากยาเสพติด ซึ่งประเด็นนี้จะสื่อสารในช่วงของการหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นต้นไป เพื่อให้ผู้รับสารได้เห็นภาพว่าการที่ชุมชนของเขาเป็นชุมชนปลอดภัยเสพติดก็จะนำมาซึ่งความสงบสุขของชุมชน เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาถึงเนื้อหาของสารในประเด็นที่ 2 นี้แล้วผู้วิจัยมองว่าสารประเภทนี้เป็นสารประเภทข้อคิดเห็นเชิงประเมินค่าที่ กล่าวไว้ในหนังสือหลักและทฤษฎีการสื่อสาร หน่วยที่ 1-8 ของ มสธ. ซึ่งระวีวรรณ ประกอบผล กล่าวว่่าข้อคิดเห็นเชิงประเมินค่า หมายถึง สารที่ชี้บ่งลงไปว่าอะไรดี หรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร ถูกหรือผิด มีประโยชน์หรือโทษ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตถึงการที่ประเด็นนี้ถูกหยิบยกขึ้นมาใช้และส่งผลในเชิงจิตวิทยาให้ผู้คนเกิดความกระตือรือร้นที่จะมาเข้าร่วมแก้ไขปัญหาเพราะประเด็นนี้เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวของเขา และเป็นการปรับสารให้น่าสนใจกว่าในอดีต กล่าวคือ ในอดีตการพูดถึงยาเสพติดอาจจะพูดถึงแค่ ประโยชน์ โทษ วิธีการ ราคาซื้อขาย การจับกุม แต่ในประเด็นนี้มีการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่ตนเองและนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องของยาเสพติด ทำให้ผู้รับสารได้รับสารที่แปลกใหม่ออกไป ทำให้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหา

ประเด็นที่ 3 ประเด็นการมีครอบครัวในสภาพแวดล้อมที่ดี คือประเด็นที่สื่อสารให้ผู้รับสารเข้าใจถึงประโยชน์ของการที่ครอบครัวแต่ละครอบครัวได้มีโอกาสอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีว่าจะทำให้นักเรียนของตนไม่มีโอกาสเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สารในประเด็นนี้จะถูกนำเสนอไปตั้งแต่วางหาแนวร่วมในการทำงานไปจนถึงช่วงของการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงสาเหตุที่ทำให้คนร่วมมือว่าเมื่อคนเข้าใจในจุดมุ่งหมายข้อนี้ก็จะเป็นความร่วมมือในการจัดตั้งประชาคมปลอดภัยเสพติดเพราะเห็นถึงประโยชน์ที่จะส่งผลต่อครอบครัวของตนเอง เพราะในความเป็นจริงเรื่องของครอบครัวเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว ทุกคนย่อมมีความเป็นห่วงในบุตรหลานของตนเอง สารนี้จึงไปกระตุ้นให้คนเห็นความสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมปลอดภัยเสพติดขึ้นในพื้นที่ทุ่งครุ ซึ่งสารประเภทนี้ก็จัดเป็นสารประเภทข้อคิดเห็นเชิงประเมินค่า(ระวีวรรณ ประกอบผล 2535 : 146) เช่นเดียวกับเนื้อหาของสารในประเด็นที่ 2 และการใช้สารในเรื่องการมีครอบครัวในสภาพแวดล้อมที่ดีนี้ สอดคล้องกับที่ อรรวรรณ ปิลาธนโหวาท (2542 : 213) ได้กล่าวถึงเรื่องจุดจูงใจในสารที่ผู้ส่งสารนำเสนอสารนี้ให้มีจุดจูงใจโดยใช้แรงจูงใจ ซึ่งเป็น

การนำเรื่องครอบครัวมาเป็นแรงจูงใจผู้รับสารให้ต้องการจะหลีกเลี่ยงหนีจากปัญหาเสพติด นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังตั้งข้อสังเกตอีกว่าที่สารนี้ก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการรวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดก็เนื่องมาจากผู้รับสารมีแรงจูงใจในเรื่องของความต้องการที่มาสโลว์ กล่าวไว้ว่า (อ้างใน อรรถวรณ์ ปิณฑนโรวาท : 2542 , 220) มนุษย์ต้องการความมั่นคงปลอดภัย (safety needs) ให้กับตนเองและครอบครัว

ประเด็นที่ 4 ประเด็นความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหา คือประเด็นที่ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการร่วมมือร่วมใจกันทำงานที่จะส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายง่ายกว่าการทำงานแบบต่างคนต่างทำ และเป็น การนำธงสัญลักษณ์หมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติดมาใช้เป็นจุดยึดเหนี่ยวและจุดดึงดูดว่าเป็นสิ่งที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประเด็นนี้จะใช้สื่อสารใน 3 ช่วงคือ เริ่มตั้งแต่การหาแนวร่วมในการทำงานไปจนถึง ช่วงการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เมื่อพิจารณาแล้วผู้วิจัยมองว่าเนื้อหาสารในประเด็นนี้สอดคล้องกับสารประเภทข้อคิดเห็น ที่หมายถึง สารซึ่งเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในจิตใจ จากการประเมินของผู้ส่งสาร อาจเป็นความรู้สึก แนวคิด ความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น ต่อวัตถุ หรือต่อเหตุการณ์ใดๆก็ตาม ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าการกระทำอะไรก็แล้วแต่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเมื่อนำไปอิงกับสถาบันกษัตริย์ โดยเฉพาะเมื่อนำไปอิงกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้วจะทำให้ประชาชนเกิดความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วม เพราะอยากเป็นส่วนหนึ่งที่ได้มีโอกาสทำเพื่อในหลวง ดังนั้นการหยิบยกประเด็นที่เกี่ยวกับในหลวงขึ้นมาใช้จึงส่งผลต่อจิตวิทยาของประชาชนไม่ยาก และนำมาซึ่งการยินยอมพร้อมใจที่จะส่งเสริม สนับสนุนการสร้างประชาคมปลอดยาเสพติดให้เกิดขึ้นในพื้นที่ทุ่งครุให้ได้

ประเด็นที่ 5 ประเด็นความบริสุทธิ์ใจในการทำงาน ซึ่งเป็นประเด็นที่เน้นสร้างให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจถึงความตั้งใจจริง และความจริงจังในการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐทั้ง 3 ฝ่ายที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนอยากที่จะให้ความร่วมมือในการจัดตั้งประชาคมอย่างเต็มที่ ประเด็นนี้จะสื่อสารกันตั้งแต่ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานไปจนถึงช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ประเด็นนี้สอดคล้องกับเนื้อหาสารประเภทข้อคิดเห็นเชิงประเมินค่าเหมือนกับประเด็นที่ 2 และ 3 เพราะมีการชี้บ่งว่าอะไรดีหรือไม่ อะไรควรหรือไม่ควร และมีประโยชน์หรือโทษ ผู้วิจัยมองว่าการเลือกประเด็นนี้มาสื่อสารกับประชาชนเป็นกลยุทธ์ที่น่าสนใจอันหนึ่งของเจ้าหน้าที่ เพราะหากมองไปในอดีตแล้วประชาชนส่วนใหญ่ที่ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกับเจ้าหน้าที่ก็เนื่องมาจากความคลางแคลงใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ได้นำตัวเองมาเปิดเผยต่อประชาชนและทำให้ประชาชนเห็นถึงความบริสุทธิ์ใจก็จะเป็นเสมือน

การหลายกำแพงที่กั้นไว้ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ลงไป ทำให้ประชาชนกล้าที่จะเข้ามาร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุ

ประเด็นที่ 6 ประเด็นวิธีสร้างพื้นที่ปลอดยาเสพติด คือประเด็นที่อธิบายถึงกลไก ขั้นตอน และวิธีการในการดำเนินการสร้างพื้นที่ปลอดยาเสพติด และวิธีการในการสอดส่องดูแลชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง ประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สื่อสารกันในช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดยาเสพติด เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาสาระแล้วพบว่า ประเด็นนี้มีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับสารประเภทข้อคิดเห็นเชิงแนะนำ (ระวีวรรณ ประกอบผล 2535 : 146) กล่าวคือเป็นสารที่บอกกล่าวให้ผู้รับสารทราบว่าจะทำอะไรด้วยขั้นตอนอย่างไรจึงจะได้ผลสมความมุ่งหมาย ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าที่ประเด็นนี้มีส่วนไปสนับสนุนให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดยาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุได้ก็เพราะการเลือกช่วงและจังหวะในการสื่อสารที่ถูกต้องคือช่วงของการจัดตั้งเป็นประชาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ประชาชนต้องการข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการ หรือขั้นตอนในการดำเนินการอย่างมาก ตามที่ อรรถวรรณ ปิลาธนโหวาท (2542 : 219) ได้กล่าวว่امنุษย์มีความอยากรู้อยากเห็น (cognizance) อยากรู้ จะสำรวจค้นหา ถามคำถาม และมนุษย์มีความอยากแสดงออก (exposition) ที่จะให้ข้อมูล ติความ อธิบาย และสั่งสอน ส่งผลให้ประชาชนตั้งใจที่จะรับฟัง เพราะทำให้รู้ข้อมูลเพิ่มขึ้นและสามารถนำไปถ่ายทอดต่อได้ ทำให้สารที่ส่งไปไม่สูญเปล่า

ประเด็นที่ 7 ประเด็นการรักษาสภาพและสร้างบริบทใหม่ โดยจะเน้นการสื่อสารในเรื่องการดูแลรักษาสภาพที่พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นแล้วของชุมชน/หมู่บ้านให้ยังคงอยู่ตลอดไป และเน้นการหากิจกรรมใหม่ๆมาสร้างให้เกิดการพัฒนาชุมชน/หมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ประเด็นนี้จะสื่อสารกันในช่วงที่ 4 คือช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เนื้อหาสาระในประเด็นนี้ผู้วิจัยมองว่าสอดคล้องกับเนื้อหาสาระประเภทข้อคิดเห็นเชิงแนะนำ เช่นเดียวกับเนื้อหาสาระในประเด็นที่ 6 คือมีการบอกกล่าวให้ทราบถึงวิธีการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตถึงสิ่งที่นำไปสนับสนุนให้เกิดการสร้างประชาคมปลอดยาเสพติดว่าเป็นเพราะเนื้อหาสาระเป็นเนื้อหาที่สามารถชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับ และเป็นการนำเสนอสารแบบใหม่ๆที่ยังไม่เคยมีใครพัฒนามาถึงช่วงของการธำรงรักษามาก่อน ส่งผลให้ประชาชนเห็นการทำงานที่เป็นรูปธรรมและเมื่อทำไปแล้วสิ่งที่ได้ลงแรงมาตลอดก็จะไม่สูญหายไปไหน

ประเด็นที่ 8 ประเด็นการเฝ้าระวังปัญหา ซึ่งเป็นประเด็นที่เน้นให้มีการสอดส่องดูแลและช่วยกันเฝ้าระวังสังเกตพฤติกรรมของคนเข้ามาในพื้นที่ทั้งคนในและคนนอกเพื่อไม่ให้เกิดการสร้างปัญหาขึ้นมาใหม่อีก การสื่อสารประเด็นนี้จะอยู่ในช่วงที่ 4 คือช่วงพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็ง

อย่างยั่งยืน การสื่อสารประเด็นนี้มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับสารประเภทข้อคิดเห็นเชิงตั้งข้อสังเกต ซึ่งเป็นสารที่ชี้ให้เห็นลักษณะที่แฝงอยู่ของบุคคล วัตถุ เหตุการณ์ และพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้รับสารเกิดการพิจารณาอย่างถ่องแท้ นำระมัดระวัง ผู้วิจัยมองว่าที่ประเด็นนี้ส่งผลให้ประชาชนมาร่วมกันสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดเพราะเลือกสื่อสารในช่วงเวลาที่ถูกต้อง คือช่วงสุดท้ายซึ่งประชาชนได้เห็นถึงความสำเร็จในสิ่งที่ทำมาทั้งหมด และเกิดความภูมิใจในสิ่งที่ทำมา เมื่อมาถึงช่วงสุดท้ายที่มาอยู่ในจุดที่พัฒนาไปในทางที่ดีแล้วก็ไม่อยากจะกลับไปอยู่ในสิ่งที่ไม่ดีอีก หรือไม่อยากให้ใครมาทำให้พื้นที่ที่ดีแล้วของตนกลับไปสู่ความไม่ดี

ในเรื่องของประเด็นที่ใช้ในการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดนั้น จะพบว่ามีทางเลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ให้เหมาะสมกับช่วงแต่ละช่วงในการดำเนินการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสพติด และยังพบอีกว่าในบางประเด็นที่ใช้ในการสื่อสารนั้นได้ถูกนำไปใช้ในหลายช่วง ในที่นี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า การเลือกใช้ประเด็นเหล่านี้เป็นกลยุทธ์ในเรื่องการเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสม และเรื่องการจัดสารของผู้ส่งสาร สอดคล้องกับที่ระวีวรรณ ประกอบผล, 2535 : 146 ได้กล่าวถึงการ จัดสารไว้ว่า การจัดสารเป็นองค์ประกอบย่อยที่สำคัญอย่างหนึ่งของสาร สารที่ถูกจัดเตรียมมาอย่างดี ทั้งในเรื่องของการเรียบเรียง ลำดับความ ระดับความยากง่าย รูปแบบการใช้ภาษาจะทำให้สารนั้นมีคุณสมบัติในการสื่อสารได้ และยังสอดคล้องกับที่กาญจนา แก้วเทพ และคณะ , 2543 : 70 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในองค์ประกอบของการสื่อสารไว้ว่า ประเภทของเนื้อหาสาร ที่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน วิธีการนำเสนอเนื้อหา หากมีลักษณะของการเสวนาแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน (Dialogue) เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากหลายฝ่าย (Collaboration) และก่อให้เกิดการตัดสินใจโดยกลุ่ม (Group Decision Making) ก็จะทำให้การมีส่วนร่วมมีโอกาสมากขึ้น

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 : รูปแบบการสื่อสารที่ส่งเสริมให้เกิดการสร้างประชาคมปลอดภัยเสพติด

หากจะวิเคราะห์ถึงรูปแบบการสื่อสารกันที่เกิดขึ้นในประชาคมปลอดภัยเสพติดพื้นที่ทุ่งครุ ในแต่ละช่วงๆ จะพบว่าช่วงที่ 1. (ช่วงตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงในการแพร่ระบาดของยาเสพติด) มีรูปแบบการสื่อสารกันแบบแนวนอน (Horizontal Communication) ระหว่าง พ.ต.ท.ทรงภูมิ ประภานนท์ กับนายวิบูลย์ นพคุณ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าที่การสื่อสารแนวนอนใช้ในช่วงนี้ได้ผล เพราะคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องยังมีเพียงแค่ 2 คน การรวมกลุ่มกันยังไม่สลับซับซ้อน และนอกจากนั้นแล้วเมื่อมองย้อนกลับไปในการวิจัยก็จะพบว่าบุคคลทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกัน ทำ

ให้การพูดคุยกันง่าย สอดคล้องกับที่ Marvin E. Shaw (อ้างในหลุย จำปาเทศ, 2522 : 36) ที่กล่าวว่าลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัว (Interpersonal Attraction) การติดต่อกันบ่อยๆ ความใกล้ชิดสนิทสนมกันจะมีส่วนให้เกิดการรวมกลุ่มกันได้ ซึ่งความใกล้ชิดสนิทสนมกันอาจเกิดจากความคิดทัศนคติที่ตรงกัน ความสนใจที่เหมือนกัน ความน่าเชื่อถือ ฯลฯ การนำการสื่อสารแบบ แนวนอนมาใช้จึงได้ผล

รูปแบบการสื่อสารในช่วงที่ 2 (ช่วงหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อการป้องกันและแก้ไข ภัยพิบัติ) เป็นการสื่อสารแบบมีศูนย์กลาง (Centralized Communication) (Harold J. Leavitt) คือ ระดับผู้บังคับบัญชาทั้งสถาบันตำรวจนครบาลทุ่งครุ และสำนักงานเขตทุ่งครุ ได้มีการ ส่งการผู้ได้บังคับบัญชาของฝ่ายตนเอง ซึ่งผู้วิจัยมองว่าในช่วงนี้มีการใช้การสื่อสารแบบศูนย์กลาง เพราะการมีหัวหน้าในการทำงานเป็นผู้จ่ายงาน หรือวางแนวทาง ทำให้การทำงานในจุดเริ่มต้นที่ จะก่อตัวกันขึ้นมา มีทิศทางที่ชัดเจน และคล่องตัว และในข้อนี้ยังทำให้ผู้วิจัยเกิดความเชื่อว่าการใช้ การสื่อสารแบบมีศูนย์กลางนั้นเหมาะกับสถานการณ์บางสถานการณ์ อาทิสถานการณ์ที่ต้องการ ผู้นำเป็นแกนกลางในการจัดระเบียบ เหมาะกับรูปแบบของงานบางรูปแบบ อาทิงานที่มีการจัด ระบบตายตัว เช่นงานราชการ หรือบางขั้นตอน และเหมาะกับบุคคลบางกลุ่ม เช่นกลุ่มข้าราชการ

รูปแบบการสื่อสารในช่วงที่ 3 (ช่วงจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัย) และช่วงที่ 4 (ช่วง พัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน) เป็นการสื่อสารแบบกระจายอำนาจ (Decentralized Communication) ซึ่งเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มมีการติดต่อกันโดยอิสระ ร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา ทุกคนมีปฏิสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้วิจัยมองว่าการสื่อสารแบบกระจายอำนาจที่นำมาใช้ในช่วงนี้มีความแตกต่างกับการสื่อสารแนวนอนในแง่ที่การสื่อสารแบบกระจายอำนาจนั้นทำให้กลุ่มบุคคลที่หลากหลายที่มารวมตัวกันในพื้นที่ทุ่งครุได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างมีทิศทาง

รูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยในพื้นที่ทุ่งครุ ถ้าแบ่งตามเครื่องมือที่ใช้ก็จะพบว่ามีทั้งสิ้น 6 รูปแบบ ได้แก่ 1. การใช้สื่อบุคคล 2. การใช้เวทีระดมสมอง 3. การใช้ร้านค้าชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมข่าวสาร 4. การจัดเวทีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ 5. การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ 6. การใช้หอกระจายข่าว

การใช้สื่อบุคคลในพื้นที่ทุ่งครุจะเป็นการใช้สื่อเพื่อรุกเข้าไปหาแนวร่วมในการทำงานโดย ใช้วิธีการพูดคุยกันโดยตรงโดยอาศัยการพูดคุยกันโดยตรง เป็นการพูดคุยกันตัวต่อตัวแบบเห็นหน้า หรือที่เรียกว่าแบบเคาะประตูบ้าน การพูดคุยกันโดยตรงผ่านสื่อประกอบเทคโนโลยี คือ

โทรศัพท์ และการใช้สื่อบุคคลโดยเชื่อมผ่านโครงการให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าไปอบรมและให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดตามโครงการ 5 นาทีหน้าเสาธง โครงการวิทยากรอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนตามโครงการ D.A.R.E. และโครงการสร้างวินัยร่วมใจต้านภัยยาเสพติด การใช้สื่อบุคคลนี้มีการนำมาใช้ทุกช่วงของการดำเนินงานเริ่มตั้งแต่ช่วงตระหนักถึงความรุนแรงในการแพร่ระบาดของปัญหาเสพติด ไปจนถึงช่วงการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน การใช้สื่อบุคคลนี้ผู้วิจัยมองว่าเป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ กล่าวคือ เป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นเองโดยเกิดจากการสื่อสารระหว่างบุคคล อย่างไม่เป็นไปตามระเบียบแบบแผนขององค์กร เป็นลักษณะที่เป็นส่วนตัวมากกว่าตำแหน่งหน้าที่ และเป็นการสื่อสารผ่านความเกี่ยวพันทางวาจา มีลักษณะการสื่อสารที่เป็นสายใยลูกโซ่ และมีการไหลของข่าวสารแบบแนวนอน กล่าวคือ การสื่อสารกันนั้นมักจะเป็นการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลผู้มีตำแหน่งในระดับเดียวกัน เป็นการแลกเปลี่ยนกันมากกว่าที่จะเป็นการสั่งการ หรือการรับคำสั่ง ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงประโยชน์ที่ได้จากการใช้สื่อบุคคลในพื้นที่ทุ่งครุว่าเนื่องจากสื่อบุคคลเป็นสื่อที่ไม่เป็นทางการจึงไม่มีขั้นตอนหรือพิธีรีตองที่ยุ่งยาก ส่งผลให้ข้อมูลกระจายไปถึงกันได้อย่างรวดเร็วและเข้าใจได้ง่าย สอดคล้องกับที่นภาพภรณ์ อัจฉริยะกุล และรุ่งนภา พิตรปรีชา, 2531 : 342 กล่าวไว้ว่าตัวบุคคลเองนั้นเป็นสื่อประเภทหนึ่งซึ่งนำสารไปสู่ผู้รับ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นอวัจนะ ทำให้ผู้รับสามารถตีความของสารได้ละเอียดและลึกซึ้งกว่า ซึ่งในบางครั้งสามารถสื่อความหมายได้โดยไม่ต้องอาศัยคำพูดเลย และผู้วิจัยยังตั้งข้อสังเกตอีกว่าการใช้การสื่อสารบุคคลนี้จำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ในทุุกช่วงของการดำเนินการเพราะสร้างให้เกิดความผูกพันใกล้ชิดและติดตามประเมินผลได้ง่าย

การจัดเวทีระดมสมอง เป็นการประชุมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่สำนักงานเขตจัดขึ้นเพื่อหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน จะใช้ 3 ช่วงของการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดยาเสพติดคือตั้งแต่ช่วงการหาแนวร่วมในการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ไปจนถึงช่วงของการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน การใช้การสื่อสารรูปแบบนี้มีลักษณะของการสื่อสารแบบเป็นทางการ คือเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งเกิดปฏิสัมพันธ์ในโครงสร้างที่มีแบบแผนกำหนดไว้แน่นอน (prescribed communication) เป็นการสื่อสารที่มีการกำหนดระเบียบแบบแผนไว้ชัดเจน การจัดเวทีระดมสมองมีการไหลของข่าวสารทั้งแบบบนลงล่าง คือหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐทั้ง 3 หน่วยได้แก่ ตำรวจ สำนักงานเขต และศูนย์สาธารณสุข59 สั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาของฝ่ายตนเองในการดำเนินงาน การไหลของข่าวสารแบบล่างขึ้นบน คือผู้ใต้บังคับบัญชาของหน่วยงานทั้ง 3 ชี้แจงถึงสิ่งที่ได้ไปดำเนินการ การไหลของข่าวสารแบบแนวนอน คือ การที่ภาครัฐได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับประชาชนที่มีฐานะเป็นประธานและคณะกรรมการชุมชน/

หมู่บ้าน ซึ่งตรงนี้ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่าเป็นการทำงานในแนวของประชาคม คือภาครัฐและภาคประชาชนเข้ามาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันไม่ใช่เกิดจากการสั่งการของเจ้าหน้าที่

การจัดเวทีระดมสมองอีกระดับ คือ การประชุมกันเองภายในชุมชน/หมู่บ้านต่างๆ ซึ่งจะเริ่มใช้ในช่วงการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยเสถียร และช่วงของการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เป็นการสื่อสารในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ คือทุกฝ่ายสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ไม่มีโครงสร้างหรือแบบแผนที่แน่นอนตายตัว มีการสื่อสารกันทางวาจาเป็นหลัก มีทิศทางทางการไหลของข่าวสารเป็นแบบแนวนอน เพราะเป็นการสื่อสารที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีบรรยากาศของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

การจัดเวทีระดมสมองทั้งในระดับเขตและระดับชุมชนนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงสาเหตุที่การสื่อสารรูปแบบนี้ส่งผลต่อการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสถียรว่าเป็นเพราะ มีการสร้างช่องทางเพื่อให้บุคคลได้เข้ามาพบปะพูดคุยกัน จนนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการดำเนินงานและร่วมกันคิดวิธีการหรือกิจกรรมดีๆขึ้นมาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียร ซึ่งการสร้างช่องทางนี้สอดคล้องกับที่เวทินี สตะเวทิน (2542 : 135) ได้กล่าวไว้ว่าจุดเด่นในการรวมตัวของประชาชนในย่านบางลำพู คือ มีการสร้างช่องทางเพื่อให้บุคคลได้เข้ามาพบปะ พูดคุยกัน จนนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกันในที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Robert Putnam (อ้างใน จูริวุฒิ เสนาคำ, 2540 : 98) ที่พบว่าองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้การรวมตัวกันดำเนินกิจกรรมของคนในชุมชนเกิดความเข้มแข็งคือ การมีช่องทางสื่อสารให้คนในชุมชนได้พูดคุยถึงปัญหาร่วมกันทั้งในรูปแบบของการพูดคุยที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ นอกจากนี้แล้ว การจัดเวทีระดมสมองยังสอดคล้องกับที่ปารีชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล (2543 : 21) ได้กล่าวไว้ว่ากระบวนการสนทนาแบบใหม่ได้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารสองทางแบบต่อเนื่อง ทำให้กระบวนการสนทนาได้ต่อกันของสมาชิกในสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยเชื่อว่า การสนทนาได้ต่อกันของสมาชิกในสังคม ก็คือ การระดมสมองของสมาชิกในสังคมนั่นเอง (brainstorming) ซึ่งการสนทนากันดังกล่าวเป็นเสมือนการเปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้หันหน้าเข้าหากัน พูดคุย เจรจากัน เพื่อทำความเข้าใจกับข้อมูลข่าวสารเบื้องต้น หลักการ และแนวทางที่หลากหลาย สำหรับการตัดสินใจร่วมกันเกี่ยวกับสังคมของตน

การใช้ร้านค้าชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมข่าวสาร คือ การสื่อสารโดยมีร้านค้าของชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมในการฝากข่าวให้การแพร่กระจายไปยังผู้ที่อยู่ในชุมชน/หมู่บ้าน และเป็นการหาข้อมูลย้อนกลับจากคนในชุมชนอีกช่องทางด้วย การสื่อสารโดยใช้ร้านค้าชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมข่าวสาร

นี่เป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการ คือไม่มีการกำหนดแบบแผนที่แน่นอนตายตัว และมีทิศทาง การไหลของข่าวสารในแนวนอน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และมีปฏิริยาย้อนกลับในทันที ซึ่งผู้วิจัยมองว่าการใช้ร้านค้าชุมชนเป็นจุดศูนย์รวมข่าวสารนี้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสถียรเพราะ การที่ประชาชนได้รับทราบข้อมูลอยู่ตลอดเวลาและมีโอกาสได้ พูดคุยแสดงความคิดเห็นของตัวเองซึ่งอาจจะไม่กล้าแสดงในที่ประชุม จะทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง หรือรู้สึกเป็นเจ้าของการทำงานนี้เช่นกัน และผู้วิจัยยังเชื่ออีกว่าการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับที่ให้ไว้ในที่ประชุมกับที่พูดคุยกันในร้านค้าจะมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน เพราะ บรรยากาศในที่ประชุมจะทำให้ผู้คนแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูลไม่เต็มที่นัก

การจัดเวทีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ในพื้นที่ทุ่งครุ เป็นการนำสื่อกิจกรรมมาเป็นรูปแบบหนึ่ง ในการเชื่อมให้คนออกมามีส่วนร่วมในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับที่เกศินี จุฑาวิจิตร (2542 : 163) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อกิจกรรมเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญสำหรับการสื่อสารในการพัฒนาชุมชน และเป็นสื่อที่มีบทบาทมากในการที่จะรวมประชาชนเข้าไว้ด้วยกัน รูปแบบของการสื่อสารผ่านการ จัดเวทีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารแบบไม่เป็นทางการและมีทิศทาง การไหลของข่าวสารในแนวนอน ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตถึงข้อดีในการใช้สื่อกิจกรรมนี้ว่าการสร้างกิจกรรมเพื่อให้คนได้ ออกมามีส่วนร่วม เป็นช่องทางหนึ่งในการให้คนในชุมชนได้มีการพบปะ พูดคุยทำความรู้จักกันมากขึ้น เพราะเมื่อพิจารณาจากสภาพของพื้นที่ทุ่งครุซึ่งมีลักษณะที่เป็นกึ่งเมืองกับชานเมืองแล้ว พื้นที่ทุ่งครุจะมีลักษณะที่ค่อนข้างไปทางความเป็นเมืองมากกว่า ทำให้ผู้คนมีภารกิจในหน้าที่ของตนเองมาก อยู่แล้ว ซึ่งการจัดเวทีเพื่อให้คนมีส่วนร่วม มีพื้นที่ให้คนได้ออกมาประกอบกิจกรรม จะสร้างให้ คนเกิดความรู้สึกผูกพันในพื้นที่ และได้ออกมาพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของเวทินี สตะเวทินี ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการรวมกลุ่มของประชาคมบางลำพู เพราะ เป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนได้ทำความรู้จักกัน รับรู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมในกิจกรรม และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งได้แก่ หนังสือหรือจดหมายราชการ แผ่นพับ โบปปลิว ไปสเตอร์ สติกเกอร์ บอร์ดข่าวสาร และป้ายประกาศ จัดเป็นสื่อที่มีรูปแบบของสื่อเฉพาะกิจ ตามที่ปรมะ สตะเวทินี (2540 : 99) ได้ให้ความหมายของสื่อเฉพาะกิจไว้ว่า เป็นสื่อที่ถูกผลิตขึ้นโดยมีเนื้อหาสาระที่ เฉพาะเจาะจงและมีเป้าหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม ซึ่งในที่นี้ก็คือกลุ่มผู้รับสารในพื้นที่ทุ่งครุโดยมีเป้าหมายในเรื่องของการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสถียร ผู้วิจัยมองว่าที่สื่อสิ่งพิมพ์เป็น การสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่ส่งผลต่อการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสถียรได้ก็เนื่องจาก การที่มีการพูดคุยกันเพียงวาจาอย่างเดียวนั้นอาจไม่เพียงพอ แต่สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อที่เป็นเอกสารที่คงทน

ถาวร และอยู่ในรูปแบบที่ทำให้ประชาชนสามารถเห็นผ่านหูผ่านตาทุกวัน ก็จะสามารถกระตุ้นเตือนประชาชนอยู่ได้ตลอดเวลา

การใช้หอกระจายข่าว เป็นการสื่อสารกันภายในชุมชนเพื่อให้ข้อมูลได้กระจายไปอย่างทั่วถึงทุกคนในชุมชนได้อย่างรวดเร็ว สื่อชนิดนี้จะมีการใช้บ่อยในช่วงของการจัดตั้งเป็นประชาคมปลอดภัยเสถียร จนถึงช่วงของการพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน เพื่อให้เกิดมีการรวมตัวกัน หรือประชาสัมพันธ์ให้คนจำนวนมากในชุมชนได้รับรู้ข่าวสารในเวลาจำกัด ซึ่งมีรูปแบบการสื่อสารในแบบไม่เป็นทางการ คือไม่มีแบบแผนที่แน่นอนตายตัว ผ่านสื่อชุมชนคือหอกระจายข่าว

ยุทธวิธีในการระดมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลทุ่งครุ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตทุ่งครุ ประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน ใช้ระดมการมีส่วนร่วม ตรงกับ Caayupan (อ้างใน ชินรัตน์ สมสืบ , 2539 : 72-74) ที่กล่าวถึงยุทธวิธีที่ใช้ในการระดมการมีส่วนร่วมซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ ยุทธวิธีทางตรง (Direct Action Tactics) ยุทธวิธีนี้ดำเนินการโดยที่เข้าไปกระทำ หรือติดต่อโดยตรงกับประชาชนในลักษณะการพูดคุยสนทนาตัวต่อตัว , การรณรงค์ในกลุ่มเพื่อนบ้าน จากบ้านหนึ่งไปสู่อีกบ้านหนึ่ง เพื่อมุ่งให้เกิดผลกับสมาชิกในครอบครัวเหล่านั้น , การอภิปรายกลุ่ม (group discussion) เป็นการอภิปรายกลุ่มแบบไม่เป็นทางการ , เสนอทางแก้ปัญหา (resolutions) , การเยี่ยมเยียนมวลชน (mass visits) ซึ่งในพื้นที่ทุ่งครุได้มีการใช้สื่อบุคคลเข้าไปพบปะพูดคุยกันโดยตรงแบบเห็นหน้า ตรงกับยุทธวิธีของ caayupan ที่มีการติดต่อโดยตรงกับประชาชนในลักษณะการพูดคุยสนทนาตัวต่อตัว , การจัดเวทีระดมสมอง ตรงกับการอภิปรายกลุ่ม , การเข้าไปพูดคุยแบบเคาะประตูบ้านและการเข้าไปอบรมให้ความรู้กับเด็กนักเรียน สอดคล้องกับการเยี่ยมเยียนมวลชน ซึ่งยุทธวิธีทางตรงที่นำมาใช้เหล่านี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่ามีส่วนในการสนับสนุนให้เกิดการสร้างประชาคมหมู่บ้านปลอดภัยเสถียร เพราะผู้คนได้มีโอกาสพบปะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันโดยตรง สามารถมีปฏิกริยาย้อนกลับ หรือโต้แย้งแสดงเหตุผลได้ในทันที

ใช้ยุทธวิธีทางอ้อม (Indirect Action Tactics) ผ่านทางการส่งข่าวสารผ่านสื่อในชุมชน ซึ่งก็ได้แก่หอกระจายข่าว , ใช้ค่านิยมทางประเพณี วิถีประชา (folk ways) และจารีต (mores) เป็นเครื่องมือเพื่อทำให้เกิดการมีส่วนร่วม เช่นการจัดกิจกรรมบรรยายธรรมทางศาสนา การจัดงานทำบุญในเทศกาลและวันสำคัญ , ใช้ทรัพยากรบุคคลและผู้นำ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะเป็นที่นำเชื่อถือจากประชาชน ซึ่งในที่นี้ก็คือประธานและคณะกรรมการชุมชนหมู่บ้าน , ใช้โปสเตอร์ และกระดานดำที่เข้ากับประชาชน ได้แก่สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นสื่อเฉพาะกิจ คือ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์

สติ๊กเกอร์ บอร์ดข่าวสาร และป้ายประกาศ ,ใช้การรวมประชาชนตามปกติ หรือตามประเพณี เช่น การจัดงานทำบุญวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งยุทธวิธีทางอ้อมนี้เป็นยุทธวิธีที่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า เป็นการสนับสนุนให้คนได้ออกมาใช้พื้นที่ร่วมกัน ส่งผลให้มีช่องทางในการสื่อสาร และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ใช้ยุทธวิธีแทรกแซง (Intervention Tactics) ผ่านทางกิจกรรมการศึกษาอบรมและการฝึกอบรม เพื่อจะส่งเสริมทักษะและความสามารถของประชาชนในการมีส่วนร่วม และกระตุ้นให้มีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงสิ่งบกพร่องต่างๆ ขององค์การในชุมชน ซึ่งในที่นี้มีการใช้การจัดเวทีกิจกรรมเชื่อมสัมพันธ์โดยผ่านทาง 1.กิจกรรมที่เชื่อมเจ้าหน้าที่ตำรวจกับเยาวชนในพื้นที่ ได้แก่ โครงการเยาวชนสัมพันธ์ โครงการส่งโลกตำรวจนครบาล 2.กิจกรรมที่เชื่อมเจ้าหน้าที่กับผู้นำชุมชน ได้แก่ โครงการผู้นำชุมชนทุ่งครุร่วมใจด้านภัยยาเสพติด 3.กิจกรรมที่เชื่อมเจ้าหน้าที่กับชุมชน ได้แก่ โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม โครงการพยาบาลเยี่ยมบ้าน โครงการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข 4.กิจกรรมที่เชื่อมคนในชุมชนเข้าด้วยกัน ได้แก่ กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมในวันสำคัญ และเทศกาลต่างๆ 5.กิจกรรมที่เชื่อมผู้ป่วยเข้ากับเจ้าหน้าที่และชุมชน ได้แก่ โครงการค่ายชีวิตงาม และ 6. กิจกรรมที่เชื่อมบุคคลภายนอกเข้ากับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมงานมหกรรมวันรวมพลังแผ่นดินขจัดสิ้นยาเสพติด ยุทธวิธีที่นำมาใช้แทรกแซงเหล่านี้ผู้วิจัยมองว่าเป็นการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างให้ผู้คนในพื้นที่ทุ่งครุได้มีเวที หรือช่องทางที่จะออกมาสื่อสารกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่ทุ่งครุ

1. ผู้ที่เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุยังขาดผู้นำในระดับท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเขต กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ดังนั้นจึงควรมีการหากลยุทธ์ในการดึงกลุ่มบุคคลเหล่านี้ให้ได้เข้ามาใช้ศักยภาพที่มีร่วมกัน
2. ประชาชนในพื้นที่ทุ่งครุที่ไม่ได้เป็นประธานหรือคณะกรรมการของชุมชน/หมู่บ้าน ยังมีบทบาทเป็นแค่ผู้สนับสนุนการทำงาน แต่มีบทบาทเป็นผู้ช่วยในการวางแผนน้อยอยู่ จึงควรมีการสนับสนุนให้ประชาชนได้แสดงบทบาทในการเสนอแนวทางในการทำงานมากขึ้น เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าเมื่อประชาชนได้เป็นผู้นำเสนอแนวทางเองเขาจะเกิดความรู้สึกที่จะต้องออกมาแสดงถึงความรับผิดชอบมากขึ้น

3. องค์การชุมชนในพื้นที่ทุ่งครุควรมีการหากกลยุทธ์ที่จะนำมาใช้ในการขจัดปัญหาเสพติดในพื้นที่ให้หมดไป

ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่อื่นๆที่กำลังดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด

1. ผู้บริหารประเทศน่าจะมีการให้การสนับสนุนการแก้ไขปัญหาเสพติดในระดับชุมชนให้มากขึ้น โดยการเปิดเผยให้เห็นถึงชุมชนที่ใช้ความร่วมมือขององค์กรชุมชนแก้ไขปัญหาลงมือได้สำเร็จ เพราะจัดเป็นการแก้ไขปัญหาลงมือไปถึงระดับการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น
2. ควรมีการตั้งศักยภาพของบุคคลที่มาจากหลากหลายองค์กร หลากหลายหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ อาทิ ด้านการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ด้านสาธารณสุขจากสำนักงานเขต ด้านงบประมาณจากทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ด้านอนามัยและการบำบัดรักษาจากหน่วยงานบริการสาธารณสุข และด้านความร่วมมือในการให้ข่าวหรือแจ้งเบาะแสจากประชาชนในพื้นที่
3. ควรจะมีการนำบทเรียนจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ในเรื่องของการวางบทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐ (ที่วางตัวเองไว้ในฐานะผู้ริเริ่มในช่วงต้น และปรับบทบาทของตนเองเป็นพี่เลี้ยงในช่วงที่เริ่มทำงานจริง) และประชาชน (ที่กลุ่มแกนนำของประชาชนได้เข้ามามีโอกาสวางแผนงานนโยบาย และกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมกับชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง) ไปปรับใช้กับการทำงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อื่นๆ
4. เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมาร่วมผลักดันให้โครงการเกิดขึ้น และเมื่อโครงการเกิดขึ้นแล้วก็ควรจะถอยตนเองไปอยู่ในฐานะของพี่เลี้ยง เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงมือทำเพื่อให้เขารู้สึกถึงความเป็นเจ้าของโครงการและเกิดความหวงแหนในสิ่งที่ได้ทำไป ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้ที่จะนำไปปฏิบัติควรที่จะคำนึงถึงบริบทแวดล้อมด้วย
5. บุคคลที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างคนในชุมชน/หมู่บ้านกับเป็นตัวเชื่อมกับเจ้าหน้าที่ควรจะเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างแท้จริง และเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน/หมู่บ้าน ซึ่งคนเหล่านี้อาจจะหาโดยใช้วิธีการให้เจ้าหน้าที่เข้าไปคลุกคลีใช้การสังเกตและสืบเก็บข้อมูลจากชาวบ้านเพื่อจะหาคนที่เหมาะสมที่สุด
6. ควรมีการเลือกใช้ประเด็นในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มคนที่สื่อสารด้วย เช่นการเลือกนำเสนอประเด็นที่มีความใหม่ไม่ซ้ำซากกับกลุ่มวัยรุ่นโดยเลือกวิธีจูงใจที่แตกต่างจากที่เคยมีหรือเลือกประเด็นที่ใกล้ตัว หรือประเด็นที่มีผลกระทบในเชิงจิตวิทยาต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น ประเด็นเรื่องครอบครัวใช้กับบุคคลที่มีครอบครัวแล้ว รวมทั้งเลือกช่วงเวลาที่จะสื่อสารให้

เหมาะสม มีการจัดสรรที่จะใช้มาอย่างดีแล้ว เพื่อให้ประเด็นสื่อสารที่นำมาใช้ในการทำงาน เกิดประสิทธิผลสูงสุด

7. ควรมีการเลือกใช้รูปแบบในการสื่อสารให้เหมาะกับพื้นที่ของตน และเหมาะกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อจะทำให้การสื่อสารกันเกิดความเข้าใจได้ง่ายและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
8. ควรมีการจัดเวทีกิจกรรมเพื่อให้คนในพื้นที่ได้มีช่องทางที่จะสื่อสารกัน และลักษณะของกิจกรรมที่จัดขึ้นควรจะเป็นกิจกรรมที่อยู่ในชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคนและนำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องยาเสพติดมาสอดแทรก เพราะการมาพูดถึงแต่เรื่องยาเสพติดอย่างเดียวคนอาจจะไม่สนใจ ควรจะใช้เรื่องอื่นที่สนุกสนานหรือน่าสนใจกว่ามาเป็นตัวนำ
9. ควรจะมีการนำแนวคิด AFP (คือการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง การผสมผสานมาตรการ และการดึงการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน) ไปใช้ในการจัดการกับปัญหาเสพติดภายในองค์กรชุมชนของตนเอง
10. ควรมีการกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องในช่วงต่างๆให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบทบาทของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลโดยให้ผู้ให้ข้อมูลมองย้อนกลับไปยังปรากฏการณ์ที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้มีส่วนร่วมด้วย ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปน่าจะมีการศึกษาในเรื่องที่กำลังเกิดปรากฏการณ์นั้นและผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมอยู่ในปรากฏการณ์นั้นด้วย โดยเพิ่มการเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
2. การวิจัยครั้งต่อไป น่าจะมีการศึกษาถึงการรวมตัวของกลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านอื่นๆอีก เพื่อนำไปใช้เป็นกลไกในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันและจะได้ศึกษาด้วยว่าตัวปัญหาที่แตกต่างกันมีผลต่อการรวมกลุ่มกันหรือไม่
3. การวิจัยครั้งต่อไป น่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่มแก้ปัญหาที่มีบุคคลมารวมตัวกันโดยมีทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน กับแบบที่มีแต่ภาครัฐอย่างเดียว หรือเปรียบเทียบกับกลุ่มบุคคลที่มีการรวมตัวกันเฉพาะภาคเอกชนกับประชาชน
4. การวิจัยครั้งต่อไป น่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบกันถึงความแตกต่างในการสื่อสารระหว่างกลุ่มที่ร่วมกันแก้ไขปัญหาเสพติดสำเร็จกับกลุ่มที่ล้มเหลว
5. การวิจัยครั้งต่อไป น่าจะมีการศึกษาการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อื่นที่มีบริบททางสังคมแตกต่างจากพื้นที่ทุ่งครุ

6. เมื่อพิจารณาจากสถิติการจับกุมที่เกิดขึ้นแล้ว จะพบว่า มีแนวโน้มที่สูงขึ้น ซึ่งแสดงว่าการคลี่คลายปัญหาในเรื่องยาเสพติดในพื้นที่ทุ่งครุอาจยังไม่เด่นชัดเท่ากับเรื่องความสามารถในการรวมกลุ่มคนเพื่อมาร่วมกันทำงาน การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรมีการศึกษาถึงพื้นที่ที่ได้มีการใช้องค์กรรมชนแก้ไขปัญหายาเสพติดดูล่วงหน้า